"ДЎСТЛИК" СУВ КЎТАРАДИ

БУХОРО. Қоровулбозор туманида далаларга сув етказиб бериш муаммоси ҳал бўлди. 42-механизациялашган кўчма жамланма бунёдкорлари "Дўстлик" насос станциясининг қурилишини якунлашди. Аму-Бухоро машина канали яқинида жойлашган бу насос станцияси бешта агрегатлик бўлиб, унинг ҳар бири секундига тўрт кубометр сувни олтмиш метр баландликка кўтариб бериш қувватига эга. Энди туман экинзорлари 17 мингдан 25 минг гектарга кенгаядиган бўлди.

Даврон БАҲРОНОВ.

КУННОМА · воқеалар · янгиликлар · КУННОМА · хабарлар · фактлар · КУННОМА

НУРОНИЙЛАРНИ ҚЎЛЛАБ-КУВВАТЛАЙДИ

НУКУС. Ўзбекистон фахрийларини қўллаб-қувватлаш "Нуроний" жамғармаси Қорақалпоғистон бўлимининг таъсис йиғилиши бўлди. Йиғилишда ташкилий масалалар кўрилди. Қорақалпоғистон Молия вазирлигининг масъул ходими бўлиб турган Жалил Муётдинов Ўзбекистон фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш "Нуроний" жамғармаси Қорақалпоғистон бўлими раиси этиб сайланди.

Рейимбой ЕШИМБЕТОВ.

ШИФОКОРЛАР ҲАМ ДАВОЛАНАДИ

ҚАШҚАДАРЁ. Бунақа клубга ҳеч дуч келмагансиз. Боиси, "Саломатлик клуби" деб аталаётган ва ҳозирча ягона бўлиб турган шифо масканида соғлиқни сақлаш муассасаларининг раҳбар ходимлари саломатликларини тиклайдилар. Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ташкил этган клуб президенти этиб тиббиёт фанлари доктори Т. Ўнгбоев сайланди. Ҳозирча даволаш масканларининг раҳбарлари, бош ҳамширалар турли хасталиклар бўйича соғлиқларини тикламоқдалар.

Юнус УЗОҚОВ.

ТОНГГИ НАСИБА

ТОШКЕНТ. Акмал Икромов туманидаги "Абдулҳай Тожиев" маҳалласидаги масжид қошида нон дўкони очилди. Бошқа дўконлардан фарқи шундаки, бу ерда турли нон маҳсулотлари бирмунча арзон сотилмоқда. Отахонлар бомдод намозидан кейин қайтаётганларида бўрсилдоқ оби, буханка ва патир нонларни мамнуният билан харид қилмоқдалар.

Маҳмуд АҲМЕДОВ.

ЯНГИ ТЕХНОЛОГИЯ АСОСИДА

АНДИЖОН. Чигитни плёнка остига экиш технологияси оммалашмоқда. Мутахассислар янгиликка ўзгартиш киритишга ҳаракат қилишмоқда. Жумладан, М. Жалилов номли ширкатлар уюшмаси механизатор-муҳандислари кўпчиликни мамнун этишди. Механик Аширали Ҳамдамов уюшма раиси Абдуфаттоҳ Солиев билан бамаслаҳат мослама тайёрлади. Унинг ёрдамида бир йўла пушта олиб, ўғит солиш мумкин. Янги мосламанинг хосияти шундаки, ўғитлар узоқ парчаланиб, илдизга яхши сингишига имкон яратилади.

Аҳмадилло СОЛИЕВ.

Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси газетаси

1997 йил 21 январь, сешанба № 9 (22.094).

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов жаноби олийларига

Муборак Рамазон ойи бошланиши муносабати билан Жазойир халқи ва шахсан ўз номимдан Сиз жаноби олийларига самимий табрик ва эзгу тилакларимни йўллашдан беҳад бахтиёрман.

Кудратли Аллоҳ таолодан Сизга сиҳат-саломатлик ва бахт, дўст Ўзбекистон халқига эса хотиржамлик ва фаровонлик ато этишини, шунингдек Ислом дини юксалиши йўлидаги барчамизнинг саъй-ҳаракатларимизга ривож беришини сўрайман.

Биродарингиз

Лиамин ЗЕРУАЛ,
Жазойир Халқ демократик Республикаси Президенти.

ЕВРОПАГА ТУТАШГАН ЙЎЛЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 14-17 январь кунлари расмий ташриф билан Чехия ва Словакия республикаларида бўлди

ТАРАҚҚИЁТГА ДАХЛДОР ЮРТ

Мустақилликнинг тарих учун бир лаҳзадек беш йиллик йўлини босиб ўтиш даврида Ўзбекистон ташқи сиёсати ва иқтисодий алоқаларида қўлга киритилаётган ютуқлар мамлакатимизнинг жаҳон иқтисодиётига тобора чуқурроқ кириб бориши учун хизмат қилаётир. Мамлакатимиз раҳбарининг ана шу мақсадга қаратилган 1997 йилдаги хорижга илк расмий ташрифи Чехия Республикасидан бошланди.

Ўзбекистон Чехия билан аввалги савдо-иқтисодий алоқаларни тиклаш ҳамда уни мазмун ва шакл жиҳатдан бойитишга қизиқиш билдираётган бўлса, Чехия мамлакатимиз билан манфаатли ҳамкорлик орқали Марказий Осиё бозоридан мустаҳкам ўрин олишдан манфаатдордир. Ўзбекистон Марказий Осиёнинг, Чехия эса Европанинг марказида жойлашган. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг бу мамлакатда ўтказган ҳар бир учрашув ва мулоқотида ана шу ўзаро муштоқлик сезилиб турди.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Президент Вацлав Гавел билан бўлган суҳбати ғоят сермазмун ўтганини таъкидлаш жоиз. Президент Вацлав Гавел Чехия ҳукумати Ўзбекистондаги ўзгаришлар жараёнини диққат билан кузатиб бораётганини, мамлакатимиз билан Марказий Осиё минтақасидаги иқтисодий ва сиёсий барқарор давлат сифатида ҳамкорлик қилишга қизиқиши юқорилигини таъкидлади.

СУРАТДА: 1. И. Каримовнинг В. Гавел билан ўзаро суҳбати. 2. Словакияда расмий кузатиш маросими.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон билан Чехия ўртасидаги самарали ҳамкорлик равнақи мамлакатимизнинг Европа ҳамжамиятига мувофиқлашувининг яна бир омили эканини таъкидлади. Шунингдек, Ўзбекистон Чехиянинг Европа Иттифоқи ҳамда НАТОга аъзо бўлиш борасидаги ҳаракатларини қўллаб-қувватлашини билдирди.

Ҳар икки давлат Президентлари учрашув ниҳоясида Ўзбекистон билан Чехия ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисидаги Қўшма баёнотни имзоладилар. Ушбу ҳужжат мамлакатларимиз ҳамкорлигининг бош йўналишини белгилаб беради.

Олий даражадаги учрашув Чехия Президенти саройида — пойтахтдаги энг баланд тепаликда жойлашган маҳобатли Прага қасрида бўлиб ўтди. У Прага саройи, чех тилида эса «Прага ради» дейилади. Бу ҳақда гапиришдан мақсад, Чехия мустақиллигига умрини бағишлаган ушбу миллат қаҳрамонлари билан мазкур қаср ўртасида рамзий боғлиқлик бор. Файласуф ва гуманист Т. Масарик йўлбошчилигидаги ватанпарварларнинг узоқ йиллик курашларидан кейин 1918 йили Чехия мустақиллиги тикланган, Т. Масарик эса Чехиянинг биринчи Президенти этиб сайланган эди. Чехия халқи учун ватанпарварлик тимсолига айланган Масарик Прага қасрини ўз қароргоҳига айлантириб, унинг тикланишини Чехиянинг тикланиши, маънавий уйғониши билан боғлади.

Чехия озодлиги учун кўп йиллар мардонавор курашган яна бир инсон — таниқли эрксевар ёзувчи Вацлав Гавел бугун Прага қасрининг — Чехиянинг аввалги шоншуҳратини қайта тиклаётир. Шу боис, Масарик ва Вацлав Гавел шахси ҳамда Прага қасри мустақил Чехия тарихидаги бир-бирига уйғун тушунчалардир.

Бугун Чехия собиқ социалистик лагерь давлатлари орасида бозор иқтисодиёти муносабатларини жадаллик билан қарор топтираётгани, саноатининг ривож топиб, ишлаб чиқаришнинг жадал ўсиб бораётгани билан алоҳида ажралиб туради. Бу бежиз эмас. Чунки шўро замонида бизга коммунистик ғоя мажбуран сингдирилгани каби Чехия ҳам аввал бошданоқ бу тузумнинг ўзи учун бегоналигини ҳис қилиб келган. Қолаверса, ўша даврлардаёқ, мамлакат иқтисодиётининг барқарорлиги, саноат ривожи жиҳатидан собиқ СССРга тобе бўлган Шарқий Европа давлатлари ичида илғор бўлгани яхши маълум.

Иқтисодий ўтиш даврида Чехиянинг муайян ютуқларга эришишининг сабаби бир жиҳатдан ана шу тарихий ва миллий тараққиёт анъаналарига боғлиқ. Бундан ташқари, ривожланган Европа ҳамда ривожланаётган Шарқий Европа давлатлари билан чегарадош мамлакат хоҳ ихтиёрий, хоҳ беихтиёр бўлсин «тараққиётга дахлдордир». Чехияда иқтисодиётни юксалтиришда ўзига хос йўллардан борилаётганини ҳам назардан соқит қилмаслик керак.

Биргина мисол, Чехия аҳоли жон бошига ўтказилаётган кўргазмалар сони бўйича Гиннеснинг рекордлар китобига кирса ҳам ажаб эмас. 1995 йилда мамлакатда 300 га яқин кўргазма намойиш этилган бўлса, ўтган йили 400 дан зиёд ана шундай тадбир ўтказилди. Демак, йил давомида бирор бир хорижий ёки маҳаллий фирма ўз товари ҳамда хизматини намойиш этмаган кун бўлмади, дейиш мумкин. Албатта, бу Чехия иқтисодиётининг жонланишидан дарак беради. Чунки, кўргазмаларни иқтисодиёт ривожининг сейсмографи ёки шу йўлдаги жонсараклик кўриниши дейиш мумкин. Мамлакатнинг Прага каби йирик шаҳри Брно чин маънода кўргазмалар шаҳрига айланган.

Чехия сиёсий ҳаётидаги яна бир муҳим масалалардан бири ҳақида тўхталиб ўтишимиз ўринли бўлади. Чехия ташқи сиёсатининг устувор йўналишларидан бири НАТО билан ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда яқин келажакда унга аъзо бўлишдир. Мамлакатимиз раҳбари Чехиянинг бу борадаги ҳаракатини маъқуллар экан, ҳар бир давлат қайси ташкилотга аъзо бўлиш-бўлмаслик масаласини ўз хоҳиш-иродаси ила ҳал қилишини, унга ташқаридан туриб кўрсатма бериш ноўрин эканини таъкидлади. Шу боис, Чехия матбуоти Президент Ислом Каримовнинг бу баёнотига катта эътибор берди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Чехия Бош вазири Вацлав Клаус билан ўтказган музокаралари ҳам ғоят самарали бўлди. Музокаралар чоғида томонлар ўзаро савдо-иқтисодий алоқаларни жадал ривожлантириш, нафақат ҳукумат даражасида, балки икки мамлакатнинг турли ташкилотлари ва фирмалари ўртасида тўғридан-тўғри ҳамкорликни йўлга қўйиш масалаларини муҳокама этдилар. Чехиянинг машҳур «ЧКД Прага Холдинг», «Шкода», «Татра» каби фирмалари билан ҳамкорлик борасидаги Ўзбекистоннинг аниқ таклифлари қўллаб-қувватланди.

Музокаралар ниҳоясида Ўзбекистон билан Чехия ўртасида сармояларни ўзаро ҳимоя қилиш ва рағбатлантириш ҳақидаги битим, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан Чехия Саноат ва савдо вазирлиги ўртасида, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки билан Чехия «Коммерчни банк»и ўртасида ўзаро меморандумлар имзоланди.

Бундан ташқари, ташриф давомида «Ўзбектуризм» миллий компанияси билан «Чедок» сайёҳлик корпорацияси ўртасида ҳамкорлик ҳақидаги битим, республикамиз Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан «ЧКД Прага Холдинг», «Шкода» ва «Мотоков» ҳиссадорлик жамиятлари ўртасида ҳамкорлик ҳақидаги битимларга эришилди.

Шунингдек, Тошкент шаҳар ҳокимлиги билан «ЧКД Прага Холдинг», «Шкода» ўртасида биргаликда фаолият кўрсатиш муддаолари ва асосий тамойиллари ҳақидаги протоколларга қўл қўйилди.

Имзоланган мазкур ҳужжатлар аҳамияти ҳақида мушоҳада қилиш учун биргина «ЧКД Прага Холдинг» бўлимларининг Ўзбекистондаги фаолияти ҳақида тўхтаб ўтиш кифоя. Айни пайтда «ЧКД Электротехника» Ўзбекистонга электр узатиш қурилмалари, «ЧКД Хоцен» совутиш компрессорлари, «ЧКД Компрессори» Фарғонадаги нефткимё комбинати учун зарур эҳтиёт қисмлар етказиб беришга тайёр. Янада кенг кўламли ишлар «ЧКД Транспорт тизимлари» билан биргаликда амалга оширилмоқда. Ушбу фирма бугунгача Тошкентга 83 та замонавий трамвай вагонлари етказиб берди ва жорий йилда пойтахтимиз кўчаларида Чехиянинг бундай қулай транспорт воситалари сони янада кўпаяди.

Музокаралар чоғида ўзаро ҳамкорликни юқори поғонага кўтариш учун ҳуқуқий асос солинди. «ЧКД» билан ҳамкорликда Тошкентда

(Давоми 2-бетда).

ДИЛФУЗА КЎРИК ҒОЛИБИ

ЖИЗЗАХ. Зомин тумани Хоропчи қишлоқ маданият уйида қизларнинг «Иқбол» кўрик-танлови бўлди. Танловда қатнашганлар миллий қадриятлар, урф-одатлар, санъат ва тарихимизга оид саволлар бўйича беллашдилар. 11 нафар қиз иштирок этган бу баҳсда Хоропчи қишлоқ амбулаторияси ҳамшираси Дилфуза Пўлатова 1-ўринни эгаллади. Ғолибларга «Маънавият ва маърифат» маркази бўлими ва ҳомий ташкилотларнинг совғалари топширилди.

Мухтасархон КАРИМОВА.

Сўз сўрайман!

ЙЎҚОЛСИН БЮРОКРАТИЯ!

Бу мавзу маълум даражада оддий, гўё йўл-йўлакай ҳал бўлиб, тушунчамиздан чиқиб кетадигандай. Бироқ, қабулхоналарда зерикарли «кутишлар», қоғозларга имзо чекиш, муҳр босиш жараёнидаги хонама-хона «юришлар» (фалончига учранг, фалончи тезда ҳал қилади — К. Н.) қабилида, баъзан арзимаган мурожаатнинг ҳал бўлмаслиги ёки асабнинг таранглашиши ва ниҳоят киши тақдири, қолаверса давлат аҳамиятига молик ишнинг афандининг тўрва халтасидай қаппайиши, оёқдан қолган арзчи ёки илтимосчининг юзи қаттиқлашиб; охир-оқибат бюрократларни болохонадор сўкиши... Оддий бюрократдан шахс, жамият ва давлат зарар кўрса, тараққиётга ғов бўлиб, илдизимизни бўшаштирса... Ҳой, яхшилар, тўрачилик кўзга кўринмас, миямизни пармалайдиган ҳолат сифатида ҳозирги ўтиш даврида унга кўп ҳолларда била туриб эътибор бермасак, бу қусурга барҳам тамойилини қўймасак — бу ёғи нима бўлади?..

Тўрачилик — собиқ Иттифоқнинг давлат бошқарувидаги жирканч қолдиғи — «алоҳида жамиятни бошқарганлар эътимоди», «халқдан ажралиб, уларни бошқарган имтиёзли гуруҳи» эмасми? Демократик, ҳуқуқий жамият бошқарувида улар мавжўдми? Мавжуд. Лекин шакли бошқача. Маҳаллалар, ҳокимликлар, маъмурий идоралар, кичик бўлса ҳам, раҳбари бўлган муассасаларда тўрачилик иш тутумини жуда кўп кузатдим.

Чиновниклик (маҳкамабозлик) — мустабидлик қолдиғи. Бунга тарих гувоҳ. Бир ярим аср мобайнида, қозонга яқинлашсанг қораси юқар экан. Маҳаллий тўрачилар (чиновник) уруғлаб кетди. Лекин...

Тўрачилик қолдиқ сифатида ҳозир қандай намоён бўлмоқда? Ташкилотчиликдаги номутаносиблик; ўз ишига номуносиблик; амалий уқувсизлик, қоғозбозлик, йиғилишбозлик; бошқарувни мураккаблаштириш; чалкаштириб раҳбарлик қилиш; бошлиқларга ўйин кўрсатиш; иш услуби ва моҳиятини англамаслик каби бошқарув ва раҳбарликдаги тўрачилик иллатлари ҳамон илдиз отмоқда.

Тўрачилик — ўзбек атамасида ўзини катта олиш, кибр-ҳаво, ўзгани менсимаслик, пастга уриш, шахс манфаати билан ҳисоблашмаслик каби мазмунда бўлиб, маъмурий-буйруқбозлик (административно-командний) бўлмай, балки маъмурий- тўрачилик деб аташ, мақсадга мувофиқдир.

Тўрачилик ҳозирча жамият тараққиётининг барча сиёсий, иқтисодий, маънавий-ижтимоий, ташкилий, бошқарув, раҳбарлик муносабатларида, у ёки бу ҳолда пайдо бўлиб турадиган иллатдир. Ўктомири раҳбарлар томонидан «урчитилади». У сиёсий, иқтисодий ва маънавий, энг муҳими молиявий жавобгар шахс. Раҳбар одамлар билан ишлаш, муомала қилиш, уюштириш, ишлаб чиқаришни ташкил қилишда имон-эътиқод, масъулият ва жавобгарликка амал қилган ҳолда иш тутса тўрачилик каби иллатдан холис бўлиши аниқ.

Бу иллат оддийдан мураккаблашиб, ярамас, тараққиётга ғов, орқага судровчи жараёнга айланади. Чунончи, сиз раҳбарга телефон қиласиз. У «хўш, хизмат» дея сиз билан учрашишни аниқ белгилайди. Унинг маҳкамасига келиб, раҳбарнинг йиғилиш ўтказаётгани устидан чиқасиз? Бир, бир ярим соат кутиш ҳеч гап бўлмай қолади. Вақт кетди — нақдингиз, бахтингиз... асабчи?

Германия, Франция ва Хитойда аниқлик, нечоғлик виждонан ташкил қилинганки, бундан фақат жамият ютади, бу мамлакатлар жаҳонга андоза сифатида машҳурлигида қолаверади.

Собиқдан... қолган бу иллат ниҳоятда тез йиринглайди. Ўз вақтида «марказ» деган тушунча бор эди. Ҳозирчи? Юртбошимиз маҳаллий ҳокимиятга катта имтиёз берган бўлса ҳам... Қишлоқлик туманга, туманлик вилоятга, у зот пойтахтга ўз ишини битиришга келади. Бу ерда кўп ҳолларда тўралар ўртасида ҳафталаб юради — вақти, пули кетади. Асаби-сиҳатлигига путур етади. Масалан, қишлоқда — кутубхона қуриш учун Тошкентга келган қишлоқ оқсоқоли идораларда бўлиб, ишини битказса нур устига аъло нур, йўқса «халқада» — чувалашиб — ўша тўрачилик тўрига илиниб қолса — қишлоғига борганда нима деган одам бўлиб боради!? Мен Бухоро, Қашқадарё, Хоразм ва Фарғонадан келган танишларимнинг «тўр»га илинганидан хабарим бор...

Бу муаммони маҳаллий ҳукумат расмий йўл билан ҳал қилиб, бошқарув органларига маълумот берса кифоя эмасми? Тўрачиликни қачонгача ўзимиз сунъий вужудга келтирамиз?! Унинг ёмғирдан сўнгги заҳарли қўзиқориндай пайдо бўлиши қуйидаги ҳолларда содир бўлмоқда:

— баъзилар, «мен ишни тўраларча бошқармасам, тўхтаб қолади. Ким мажлис ўтказади, одамларни қабулимда куттириб, сарсон қилмасам, қанақа бошлиқман», деб очиқчасига гердаяди;

— қоғозга кўмилган девонхоналардаги ўзибўларчилик, пала-партишлик, масъулиятсизлик, тезкорликни бўшаштириб юбориш — бу иллатнинг тегирмонига сув қуйишнинг ўзи-ку;

— қуйи бошқарув тизимлари — маданият муассасалари, таълим соҳаси, қишлоқ хўжалиги корхоналари, завод-фабрика раҳбарларига эркинлик, мустақил ҳаракат берилмаган. Улар фақат «илтимос» орқали ишларини битказишади;

— юқори қаватлардаги тўрачиликдан худонинг ўзи асрасин! Кибр-ҳаво, бандлик, хизмат сафаридан бўшамаслик, келувчиларнинг ҳафсаласини пир қилиш, оддий қилиб айтганда, осмон узоқ, ер қаттиқ, яъни бу иллатни фақат кесиб ташлаб (Абдулла Қаҳҳор таъбири) қутилиш мумкин, холос.

Юртбошимиз бу иллатнинг нақадар жамият тараққиёти учун зарарли эканлиги ҳақида қайта-қайта таъкидлаяптилар. Демак, тўрачилик ўз ўрнини масъулият ва бурч, тартиб ва интизом, инсонийлик ва унинг манфаатларига бўшатиб бериши керак.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, демократик жамиятнинг «ички хавфли иллати»га қарши ҳаммамиз биргалашиб жанг очишимиз ва ҳуқуқий давлатда буюк ислоҳотларни амалга ошириш учун инсон манфаатлари нуқтаи-назаридан фаолият кўрсатишимиз зарурати ҳамда масъулияти бир зум ҳам эътиборимиздан четда бўлмаслиги керак.

Каримжон НОРМАТОВ,
профессор.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК

САМАРҚАНД. Шаҳарда Миср Араб Республикаси ҳафталиги ўтказилди. Тадбирлар Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетида бўлди. Турли мавзуларда қизиқарли маърузалар ўқилди, бадиий фильмлар, Миср тарихи, маданиятига бағишланган кўргазмалар намойиш этилди. «Миср Араб Республикасини биласизми?» мавзуида мусоҳаба уюштирилди. Ғолибларга мамлакатимиздаги Миср элчихонасининг маслаҳатчиси, таълим марказининг бошлиғи, профессор Адил Абдураҳмон Шиха эсдалик совғалари топширди.

Лутфулла МАМАСОЛИЕВ.

ЕВРОПАГА ТУТАШГАН ЙЎЛЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

трамвайларга биргаликда хизмат кўрсатиш, уларга эҳтиёт қисмлар етказиб бериш ва кейинчалик трамвайларни шу ернинг ўзида йиғадиган қўшма корхона барпо этишга келишиб олинди. Бундан ташқари, «ЧКД» билан кимё, тоғ-кон, озиқ-овқат саноати ва бошқа кўплаб соҳаларда ҳамкорлик қилиш учун кенг имкониятлар мавжуд.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов сафар давомида Чехия Республикаси парламентига ташриф буюриб, сенат раиси Петр Питгард билан учрашди. Мамлакатимиз раҳбарининг яна бир самимий мулоқоти Прага шаҳар кенгаши аъзолари билан бўлди. Президент Ислом Каримов тарихий обидаларга бой ва улуғвор Прага умумевропа маданий ва маънавий ўтмишининг бир қисми ва айни пайтда замонавий саноат маркази эканини таъкидлади. Дарҳақиқат, Прагада ўрта асрларга хос маҳобат ва сокинлик бугунги Европа цивилизациясига хос жўшқин ҳаётга уйғунлашиб кетган.

Президент Ислом Каримов Прага ҳокими Ян Коукалга Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи муносабати билан зарб этилган олтин нишон ҳадя этди. Ян Коукал Ўзбекистон раҳбари янги мустақил давлатлар раҳбарлари орасида Прага ҳокимлигига ташриф буюрган илк Президент эканини қайд этиб, дўстлик ва ишонч рамзи сифатида Ислом Каримовга Чехия пойтахтининг рамзий калитини топширди. Мамлакатимиз раҳбари Чехия пойтахтидаги Страхов монастири, унинг дунёга машҳур ва бой кутубхонаси билан ҳам танишди. Кутубхонада тиббиёт, фалсафа, тарих ва бошқа кўплаб фанлар, ҳатто саноат ва тўқимачилик, ҳунармандлик тарихига оид минглаб қадимий қўлёзмалар ҳамда китоблар сақланади.

Ўзбекистон раҳбарининг Чехия тадбиркорлари билан мулоқоти ҳам сермазмун ўтди. Чехия тадбиркорлари Ўзбекистонда хорижий сармоядорларга яратилган шароит билан қизиқишди ва кейинги йилларда ўзаро товар айирбошлаш ҳажми камайганини эътироф этиб, савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш борасида турли таклифлар билдирдилар.

Президент Ислом Каримовнинг ушбу ташрифи чоғида Ўзбекистон билан Чехия ўртасидаги иқтисодий ва сиёсий муносабатлар янги поғонага кўтарилди ва ҳар икки мамлакат халқлари манфаатларига хизмат қилувчи ҳужжатлар билан бойиди.

«Чехияда одамлар кўп ҳолларда «Биз нима қилмайлик, қандай саъй-ҳаракатлар кўрсатмайлик барибир доим дунёдан ортда қолиб кетаверамиз» деган тушунчанинг қули бўлиб қолишади. Бизнингча, бундай тушкунликка берилиш Австрия-Венгрия монархияси давридан мерос қолган ва бугун уни ҳеч нима билан оқлаб бўлмайди» деб ёзади чехиялик ҳамкасбларимиз. Бугун Чехияда ушбу тушунча буткул парчаланмоқда ва жамият ҳаётига дадил кириб келаётган янги авлод эркинлик ва ўзига ишонч руҳида шаклланмоқда. Шу боис Чехия хоҳ ички, хоҳ ташқи сиёсатда бўлсин ўз халқининг хоҳиш-иродаси ила иш тутаётир. Шукрки, Ўзбекистонда ҳам амалга оширилаётган ижтимоий-сиёсий ислоҳотлар, маънавий янгиланиш жараёнида халқимиз ўзлигини танимоқда. Ўзбекистон иқтисодда ҳам, сиёсатда ҳам ўзининг мустақиллигини баралла кўрсатди ва бу жаҳон жамоатчилиги томонидан кенг эътироф этилмоқда. Бундай ўхшаш жиҳатларга эга халқларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик барқарор бўлиши, шубҳасиз.

МЎЪЖАЗ МАМЛАКАТ ҚУДРАТИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Чехияга сафари ниҳоясига етгач, Марказий Европанинг яна бир давлати — Словакия Республикасига расмий ташриф билан келди.

Мамлакат пойтахти Братислава марказидаги Президент саройида Ўзбекистон раҳбарини расмий кутиб олиш маросими бўлди. Словакия Президенти Михал Ковач мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовни самимий кутиб олди. Братиславада илк бор Ўзбекистон Давлат мадҳияси янгради.

Ҳар икки давлат раҳбарларининг Президент саройида бўлиб ўтган суҳбати чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларни мустаҳкамлаш, сиёсий, иқтисодий, маданий алоқаларни ривожлантириш, шунингдек, минтақавий ва халқаро вазият билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Суҳбат якунида Президентлар Ислом Каримов ва Михал Ковач Ўзбекистон Республикаси билан Словакия Республикаси ўртасида ўзаро муносабатлар ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги шартномага имзо чекдилар.

Словакия Президенти Михал Ковач матбуот анжуманида ўзаро савдо-иқтисодий алоқалар ривожи икки мамлакатнинг бугунги имкониятларига тула жавоб бермаслигини, бу борадаги ҳамкорликни жадал ривожлантириш лозимлигини қайд этди. Шунингдек, Словакия раҳбари Ўзбекистонда 3,5 мингдан зиёд қўшма корхона мавжудлиги ҳолда, словакиялик ҳамкорлар билан бор-йўғи 4 та ана шундай корхона фаолият кўрсатаётганини таассуф билан эътироф этди. Бу борадаги фаолиятни кенгайтириш учун ҳукумат даражасидагина эмас, балки, словак ва ўзбек бизнесменлари ўртасида тўғридан-тўғри алоқалар ўрнатиш, хусусан, ўзаро ахборот алмашишни йўлга қўйиш лозимлигини таъкидлади.

— Словакия Марказий Осиё минтақасидаги иқтисодий ва сиёсий барқарор давлат бўлган Ўзбекистон билан ўзаро фойдали ҳамкорликни равнақ топтиришдан манфаатдордир, — деди, жумладан, Президент Михал Ковач. — Биз Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати, Президент Ислом Каримовнинг минтақавий хавфсизликни таъминлаш, жумладан, Тожикистондаги можарони барҳам топтириш, 18 йилдан буён уруш давом этаётган Афғонистон заминида тинчлик ўрнатиш борасида илгари сурган ташаббусларини юксак баҳолаймиз ва қўллаб-қувватлаймиз.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Словакияга ташрифидан кўзланган мақсад мамлакатларимиз ўртасида аввал мавжуд бўлган алоқаларни янги асосда қайта тиклаш, давлатларимизнинг фойдаланилмаётган улкан имкониятларини ишга солишдан иборатлигини айтди. Шу боис, икки мамлакат ҳукуматлари, парламентлари ҳамда тадбиркорларининг ўзаро самарали ҳамкорлик қилиши учун мустаҳам ҳуқуқий замин барпо этилаётгани таҳсинга сазовор эканини таъкидлади.

— Ўзбекистон бозорида Словакиянинг «Матадор», «Технопол», «Словакфарм» каби фирмалари катта нуфузга эга, — деди Президент Ислом Каримов. — Айни пайтда биз Словакиянинг йирик металлургия комбинати қошида, шунингдек, кимё ва енгил саноат, тўқимачилик соҳаларида фаолият кўрсатаётган таниқли фирма ва компаниялари билан шерикчиликда фаолият юритишдан манфаатдормиз.

Ўзбекистон раҳбари икки мамлакат ўртасидаги сиёсий алоқалар ҳақида сўзлаб, Словакиянинг Европа Иттифоқи билан интеграциялашуви ва НАТО билан яқин ҳамкорлик қилишга қаратилган ташқи сиёсатини маъқуллади.

Ҳар икки мамлакат мустақилликнинг қисқа даври мобайнида иқтисодий, сиёсий ва демократик ислоҳотлар ўтказиш, жамиятда янгича дунёқарашни шакллантириш борасида талай ижобий ўзгаришларга эришди. Мана шу ўхшаш жиҳатлар ўзаро ҳамкорликда жуда муҳим бўлган бир-бирини чуқур тушуниб етишда қўл келади. Ўзбекистонда иқтисодий юксалиш бошланган бўлса, янги йилнинг биринчи кунида мустақиллигининг тўрт йиллигини нишонлаган Словакия бугун иқтисодиётда катта ютуқларга эришмоқда. Халқаро экспертлар бу мўъжаз мамлакатни бозор муносабатларига ўтиш даврини муваффақиятли босиб ўтаётган давлат сифатида эътироф этган. Шунингдек, ўтиш даврини бошдан кечираётган давлатлар орасида пул қадрсизланиш даражасининг энг паст кўрсаткичи Словакияда қайд этилган. Пул қадрсизланиши даражасининг пасайиши Словакия миллий банкининг валюта заҳираси ошишига хизмат қилаётир. Ўтган йилнинг август ойида бу банкнинг валюта заҳираси 3,5 миллиард АҚШ долларини ташкил этган. Бундан ташқари, ўтган йили мамлакатда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1995 йилга нисбатан тахминан 7,5 фоизга ўсди. Айни пайтда словак халқининг турмуш даражаси ҳам яхшиланиб бормоқда.

Словакияда бу ютуқлар энг аввало, мамлакатнинг экспорт қудратини ошириш эвазига эришилаётир. Мамлакатимиз раҳбарининг ҳам Ўзбекистонга хорижий илғор техника ва технологиялар келтириш, рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш ва тезроқ жаҳон бозоридан ўрин олишга қаратилган сиёсати ҳам ўзининг ана шундай илк меваларини бераётгани диққатга сазовор.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Словакияга ташрифининг биринчи кунида Словакия Республикаси миллий кенгаши раиси Иван Гашпарович билан ҳам мулоқотда бўлиб, икки мамлакат парламентлари ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш масалаларини муҳокама этди.

Ташрифнинг иккинчи куни ҳам ғоят сермаҳсул бўлди.

Братиславадаги ҳукумат уйида Президент Ислом Каримов Словакия Бош вазири Владимир Мечьяр билан суҳбатлашди. Ўзаро мулоқотдан сўнг Ўзбекистон ва Словакия делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлди. Унинг ниҳоясида икки томонлама ҳукуматлараро ҳужжатлар имзоланди.

Ўзбекистон билан Словакия Республикалари ўртасида халқаро йўловчи ва юк автомобиллари алоқаси ҳамда ҳаво алоқасини ўрнатиш, сайёҳлик соҳасида ҳамкорлик қилиш, дипломатия ва хизмат паспортларига эга фуқароларнинг визасиз келиб-кетиши тўғрисидаги битимлар, шунингдек, икки мамлакат Ташқи ишлар вазирликлари ўртасида маслаҳатлашувлар протоколи, ички ишлар вазирликлари ўртасида уюшган жиноятчиликка қарши биргаликда курашиш тўғрисидаги битим имзоланди. Бундан ташқари, Ўзбекистон ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки билан Словакия Миллий банки ўртасида ўзаро англашмалар ҳақидаги меморандумга ҳам қўл қўйилди. Имзоланган мазкур ҳужжатлар турли соҳалардаги ҳамкорликни жадал ривожлантиришга хизмат қилади. Айниқса, йўловчи ва юк автомобиллари алоқаси ҳақидаги битимнинг аҳамияти каттадир. Бу Ўзбекистонга Европага чиқиш имконини берадиган транскавказ йўлининг яна бир узвий қисми барпо этилди, демакдир. Словакия иқтисодиётида муҳим ўрин тутувчи Дунай дарёси Вена, Европанинг Рейн-Майн канали ҳамда Қора денгиздаги бандаргоҳларни ўзаро боғлайди.

Бугун биз компьютер асрида яшаяпмиз. «Интернет» каби халқаро ахборот хизматлари орқали инсон хоҳлаган маълумотни топиши мумкин. Бироқ, бизнес олами бошқа дунё. Компьютер асрида ҳам худди тош асридагидек, бевосита юзма-юз мулоқотнинг ўрнини ҳеч нарса боса олмайди. Шу боис, Президент Ислом Каримов қайси давлатга ташриф буюрмасин, шу мамлакат тадбиркорлари билан учрашувга алоҳида аҳамият беради. Словакия тадбиркорлари билан бўлган мулоқот ҳам жонли ўтди. Словак ишбилармонлари Ўзбекистондаги иқтисодий ўзгаришларга қизиқиш билдириб, ўзбек ҳамкорлар билан турли соҳаларда биргаликда фаолият кўрсатиш бўйича таклифларини изҳор этдилар.

Словакия ҳақидаги сафар таассуротларига нуқта қўйишдан аввал, мамлакат сиёсий ҳаётида юз бераётган айрим воқеаларга тўхталиб ўтмоқ жоиз. Таъкидлаганимиздек, Словакия ташқи сиёсатининг устувор йўналишларидан бири яқин келажакда Европа Иттифоқининг тўла ҳуқуқли аъзосига айланиш бўлса, иккинчиси НАТОга қўшилишдир. Лекин Чехиядан фарқли равишда Словакияда НАТОга аъзо бўлиш масаласида турли баҳслар юзага келаётир.

Албатта, Словакия жамиятида кўплаб баҳсларга сабаб бўлаётган бу масала шу мамлакат халқининг хоҳиш-иродаси билан ҳал этилади. Шу ўринда Президент Ислом Каримов словак журналистларининг саволларига жавоб берар экан, аввало, Европа хавфсизлигини Россия иштирокисиз тасаввур этиб бўлмайди, НАТО билан қай даражада ҳамкорлик қилиш эса ҳар бир мамлакатнинг ўз ҳуқуқидир, деган сўзларини эслаш жоиз. Чехияда ҳам, Словакияда ҳам катта эътибор берилган, таъбир жоиз бўлса, шов-шувга сабаб бўлган Ўзбекистон раҳбарининг баёнотини шундай изоҳлаш мумкин.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, Ўзбекистон Президентининг Европа Марказида жойлашган ушбу мўъжаз, лекин улкан саноат қувватига эга мамлакатга сафари икки томонлама манфаатли ҳамкорликнинг ҳуқуқий асосини яратибгина қолмай, давлатимизнинг Европа ҳамжамияти, қолаверса, жаҳон иқтисодиётига мувофиқлашуви борасида янги-янги йўллар очди.

Муҳаммад ШАРИФ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент-Прага-Братислава-Тошкент.

Хатларда ҳаёт акси

ҲАШАРЧИЛАР ҲАҚИНИ ОЛДИ

«Ўзбекистон овози»нинг ўтган йил 9 ноябрь сонида «Раис бува, пахтанинг пули қани?» сарлавҳали лукма чоп этилиб, унда Қашқадарё вилояти Шаҳрисабз туманидаги Бобур номли мактаб ўқувчилари 1995 йил Усмон Юсупов туманига қарашли «Янгиобод» хўжалигида терган пахталарининг пулини ҳамон ололмаганликлари баён қилинганди. Танқиддан сўнг хўжалик ҳашарчилар билан дарҳол ҳисоб-китоб қилиб, қарзини узди. Буни Усмон Юсупов тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари П. Бобоев имзоси билан олинган жавоб хати ҳам тасдиқлайди:

Усмон Юсупов туман ҳокимлиги маълум қилади, «Ўзбекистон овози» рўзномасининг 1996 йил 9 ноябрь сонида босилган «Раис бува, пахтанинг пули қани?» сарлавҳали мақола юзасидан текширишни ўтказилди.

Ҳақиқатдан ҳам, 1995 йилда Шаҳрисабз туманидаги Бобур номли 25-ўрта мактаб ўқувчилари «Янгиобод» жамоа ширкат хўжалиги далаларидан пахта терган бўлиб, терим бошланишида ҳашарчиларга иш ҳақлари 5–10 кунда бериб борилган. Лекин 1995 йилнинг октябрь ойидан хўжаликнинг жорий рақамига пул тушмай қолганлиги сабабли ҳашарчилар билан тўлиқ ҳисоб-китоб қилиш имкони бўлмаган. Натижада хўжалик мактаб ўқувчиларидан 1995 йилда терган пахтаси ҳисобидан 74135 сўм қарздор бўлган.

1996 йил 13 ва 15 ноябрь кунлари хўжалик хазиначиси Каримов Худойназар ўқувчилар учун 74135 сўм нақд пулни ҳашарчилар гуруҳининг раҳбарлари Жўраев Бўри ва Жўраев Мўминлар иштирокида ҳашарчиларга тарқатди.

ДУОНИ АФЗАЛ БИЛИШДИ

Қизилтепа туманидаги «Нафосат» маданият саройи ходимлари ибратли ташаббус бошладилар. Санъаткорлар 1997 йил давомида кам даромадли оилалардаги бир нечтасининг тўйини бепул ўтказишга, баъзиларига эса эркин нархнинг ярмиси эвазига хизмат кўрсатишга аҳд қилдилар.

— Савоб ишни ҳар кун қилиш керак, савоб ишни ҳар ким қилиши керак, деган шиордан руҳланган Ихтиёр Эрназаров, Шавкат Темиров, Тўлқин Зайниев, Шаъбон Бобожонов сингари хонандаларимиз ана шундай қарорга келдилар, — дейди туман маданият бўлими мудири Хайриддин Очилов. — Ахир, олтин олма, дуо ол, дуо олтин эмасми, дейишган-ку!

Баҳодир ЭГАМОВ,
Навоий вилояти.

«Ўзбекистон овози»га жавоб берадилар

«ҚЎЛЮВГИЧ ҚИДИРИБ...»

«Ўзбекистон овози», 1996 йил 26 декабрь

«Маҳаллий саноат» давлат корпорациясида рўзномада чоп этилган «Қўлювгич қидириб...» сарлавҳали мақола кўриб чиқилиб, қуйидаги маълумотни хабар қиламиз.

Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 12 декабрдаги қурсатмасига асосан, шу масалани ижобий ҳал қилиш мақсадида бир нечта корхона раҳбарларига топшириқ берилди.

Наманган вилоятидаги «Уйчи қишлоқ хўжалиги машинасозлик» ҳиссадорлик жамияти қўлювгичлар ишлаб чиқаришни шу йилнинг феврал ойида ташкил этиш режалаштирмоқда. Ундан ташқари, Фарғона вилоятидаги «Шор-Су» ҳиссадорлик жамияти ҳам шу йилнинг IV чорагида қўлювгичлар ишлаб чиқаришни режалаштирган.

Яна шуни маълум қилмоқчимизки, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида маҳсулот савдо корхоналари томонидаги тушган талаблар асосида режалаштирилади.

1997 йил учун «Ўзбексавдо» ва «Ўзбекбирлашув» савдо корхоналаридан талабномалар «Маҳаллий саноат» корпорациясига берилмаган.

Раис муовини А. КАРИМОВ.

(«Хатларда ҳаёт акси» рукни материалларини Норбобо ШАКАРОВ тайёрлади).

ҚАЛБЛАРИМИЗ НУРИ

Кўҳна Туронзамин, Моварауннаҳр, Туркистон дея аталиб келинган бизнинг афсонавий она-Ватанимиз сарҳадида дунё тарихининг ўлмас мероси бор.

Кези келганда замонлар силсиласи уларни не кўйларга, оғир синов-синоатлар, балою офатлар тўфонига гирифтор этмади. Бироқ, ҳар қандай замонда ҳам бу юрт барча талотумлардан талаш бўлиб бағри бўлиниб-бўлиниб кетган бўлса-да ўзлигини асраб қолди.

Ахир эслайлик, чор мустамлакачилари va улардан сўнг қизил империя зўравонлари учун она юртимизнинг бой тарихий ўтмиши-ю, унинг бетакрор маданий меросининг сариқ чақалик ҳам аҳамияти йўқ эди-да! Улар учун ўзбек халқи қанчалик ўз тарихидан, маънавий-ахлоқий қадриятларидан, дини-иймонидан, эътиқодидан узоқлашса, тили забонидан, ўзвидан маҳрум бўлса, бу халқ шунчалик тобе ва мутеликка маҳкум бўлади. Бу эса уни итоатда тутиш, ҳукмрон марказ ҳукмига бўйсундириш учун айни муддао бўларди-да.

Шу ўринда чор Россияси генерали, Туркистоннинг забт этишнинг фаол иштирокчиси, Фарғона вилоятининг биринчи губернатори Михаил Скобелев айтган қуйидаги сўзлар ҳар қадамда бизларни ҳушёрликка чорлайди: «Миллатни йўқ қилиш учун уни қириш шарт эмас—маданиятини, санъатини, тилини йўқ қилсанг бас, тез орада ўзи адойи тамом бўлади». Мана, босқинчиларнинг нияти қандай даҳшатли бўлган. Бугун эса халқимиз асл тарихини ҳаққоний тарзда жонлантириш, уни оқ ва «қора доғлардан» тозалаш, тарихий сиймоларимизнинг тўлақонли, асл қиёфаларини акс эттириш, кўҳна ўтмишимиз солномаси зарварақлари қатига яширинган дуру-жавоҳирлар, инжуларни топиб, уларни халқимизнинг маънавий мулкига айлантириш нечоғлик шарафли вазифа эканлиги ўз-ўзидан ойдинлашади.

Маънавий мерос

Улуғ Соҳибқирон Амир Темурнинг ҳарбий соҳадаги устуворлиги, неча-неча мамлакатлар қўшинлари билан бўлган жангларда бирор марротаба ҳам ғолиблик шоҳсупасини тарк этмаганлиги, табиийки, унинг бетакрор саркардалик салоҳиятидан далолатдир. Шу боисдан ҳам ҳозирга қадар бир қатор Ғарб мамлакатлари ҳарбий академияларида Амир Темурнинг ҳарбий тактикаси ва стратегиясига оид туркум машғулотларнинг ўтказилиб келиниши бежиз эмас. Ана шу бебаҳо илмларни бизда ҳам мактаб ва олий ўқув юртларда фарзандларимизга чуқурроқ тарзда ўргатиш вақти етди.

Бу заминга Худонинг назари тушган деган гапда улкан ҳикмат бор. Ишончли тарихий манбалардан маълумки, милоддан бир неча асрлар муқаддам ҳам аждодларимиз дарё қўлларидан канал-ариқлар қазиб, ажойиб сунъий суғориш иншоотлари барпо этиб, деҳқончилик маданиятини ривожлантириб борганлар.

Ўзбек элида етиштирилган хилма-хил, қўли гул усталар, ҳунармандлар, чевар зардўзлар, моҳир тўқувчилар тайёрлаган нойб, бозоргир маҳсулот Буюк ипак йўли орқали турли мамлакатларга чиқарилган, айирбош қилинган Ер ости ва усти бойликлари таърифига сўз йўқ.

Модомики, бу кун жонажон юртимиз ўз миллий мустақиллигига, тараққиёт йўли, истиқбол йўналишларига эга бўлган экан, бунда ҳар бир шахс ўзида жиддий масъулият, сафарбарлик туйғусини ҳис этмоғи керак бўлади. Негаки, мамлакатимизни оғир танг аҳволдан чиқариш, уни яқин келажакда илғор, ривожланган мамлакатлар сафидан ўрин олишини таъминлаш, халқимиз учун энг адолатли, демократик тузум барпо этиш ва унинг неъматларидан баҳраманд этиш, жамият илмий-маънавий қудратини юксалтириш, энг аввало, ўзимизга, ҳар бир эл фарзандининг жўшқин, фидокор меҳнатига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Назар ҲАКИМОВ,
Тошкент Давлат Иқтисодиёт университети проректори, профессор.
Маҳмуджон СОДИҚОВ, доцент.

Ислоҳот ва матлубот кооперацияси

САВДО—ЗАРУР ЭҲТИЁЖ

Бугунги кунда Самарқанд вилоят матлубот кооперацияси тизимида кундалик эҳтиёж моллари билан савдо қилувчи дўконлар кўп. Уларнинг умумий дўконлар сонига нисбатан ҳиссаси 68 фоизни ташкил этади.

Маълумки, тизим хусусидаги умумий маълумотлар чакана савдо тармоғида амалга оширилаётган ишлар серқирра эканлиги тўғрисида яққол тасаввур беради. Агар мукаддам чакана савдо корхоналарини типларга ажратишга имкон берувчи мезонлар мавжуд бўлган бўлса, бу мезонлар ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида ўз хусусиятларини тубдан ўзгартирмоқда. Умуман, кундалик эҳтиёж моллари таркибига даврий ва кам талабга эга бўлган, тез-тез харид қилинадиган, кундалик заруратни қондиришга хизмат қиладиган (нон, қанд, туз, сут ва бошқа маҳсулотлар ёки бўлмаса унча қиммат бўлмаган моллар), атторлик моллари, атир-упа, хўжалик моллари ҳам кирадиl.

Ҳўкн кунларга мазкур моллари сотишга ихтисослашган дўконлар ўзининг доимий харидорларига эга эди, уларнинг яқин жойлашгани ёки аҳолининг шахсий одатланиши жиҳатидан унга боғлиқлиги бор эди.

Президентимизнинг «Ўзбекистон Республикаси матлубот кооперацияси тизими корхоналарининг аҳолига савдо хизмати кўрсатишининг аҳволини урганишни ташкил этиш тўғрисида»ги фармойишида савдо тармоқларининг халқимизни зарур бўлган маҳсулотлар билан таъминлаш бўйича қатор вазифалари қўйишни вазифаси қўйилган.

Бу ерда асосий вазифа қишлоқ аҳолисига нон, ун, шакар, чой, туз, ёғ каби, шунингдек бошқа зарур озиқ-овқат молларини аҳоли яшаш жойлари яқинида тутиб харид қилишга имкон яратишдан иборатдир. Қишлоқ аҳолиси эҳтиёж учун керакли маҳсулотларни излаб, сарсон бўлмасликлари ва транспортга ортиқча харажат қилмасликлари, шу билан бирга вақтларини тежаш назарда тутилган.

Ҳолбуки, бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтиш билан боғлиқ, қишлоқда (нафақат) эҳтиёж моллари билан савдо қилувчи дўконларни хусусийлаштириш оммавий амалга оширилди.

Кундалик эҳтиёж моллари билан савдо хизмати кўрсатиш бўйича матлубот кооперациясининг роли қандай? Муҳим жиҳатларидан бири шуки, молларнинг ранг-баранглигини шакллантириш, мол билан таъминлаш ва сотишнинг самарали услубларини қўллаш каби йўналишларда мукаммал тажрибага эгалигидир.

Бугунги бозор иқтисодиёти шароитида матлубот кооперацияси ўз фаолиятини юқорида айтиб ўтилган йўналишлар бўйича, тажрибаси катта аҳамият касб этади. Ишончимиз комилки, матлубот кооперацияси савдо корхоналари ўртасидаги оқилона рақобат қишлоқ аҳолисининг кундалик эҳтиёж моллари билан таъминланиши, савдо хизмати маданиятини оширишга хизмат қилади.

Мурод МУҲАММЕДОВ,
Раъно ЮНУСОВА,
Самарқанд кооператив институти профессорлари.

ЭЛ ЭЪЗОЗИДАГИ ОДАМ

Рўзали ака бахтини, обрў-эътиборини меҳнатдан топди. У узоқ йиллардан бери пойабзалчилар даврасида. Янгийўл оёқ кийимлари тикиш корхонаси унга қадрдон даргоҳ.

1943 йилда кичик косибчилик дўконлари бирлашмасида ташкил топган корхона Рўзали Мамадалиевнинг кўз олдида юксалди. Кейинчалик болалар оёқ кийими ишлаб чиқаришга ихтисослашди. Бугунги кунда эса республикамиздаги йирик болалар пойабзали ишлаб чиқарувчи корхона ҳисобланади.

Уста Рўзали Мамадалиев билими, маҳорати туфайли шу саноат даргоҳида оддий усталикдан цех бошлиғи, бош муҳандис даражасига кўтарилди.

Бир вақтлар кафтдаккина жойда иш бошлаган фабрика ўрнида ҳозирда энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган салобатли ишлаб чиқариш бирлашмаси барпо этилди.

— 1996 йил мен учун унутилмас йил бўлиб қолди, — дейди Рўзали ака. — Меҳнат фаолиятимга 40 йил тўлди. Шу йиллар давомида мартабам ҳамиша улуғ бўлди. 1997 йилдан умидларим яна ҳам катта.

Эл эъзозидаги инсон Рўзали Мамадалиев эртанги порлоқ келажакни қувлаб яшламоқда.

Замира ТЎЛАГАНОВА,
Сайёра ЗАРИПОВА.

Турмуш сўқмоқларида

ҚОҒОЗГУЛ

Бўлимга янги бошлиқ тайинланажагини деган хабарни эшитган Барчинойнинг тунд чеҳраси анча ёришди. Мудом қора либосга буркаиб юрган ўчмни ҳамма уни орқаваротдан «Африка гўзали» ҳам дейишарди. Билмаганлар бошидаги оқ рўмолини кўриб аздор бўлса керак деган тахминга боришарди. Аслида ҳамма авлодлари соғ-саломат. Аммо ёши ўтиб бораётганига мотам тутаётган бўлса ажабмас. Ишдан кетган бошлиқ унга бир оғу берганми, аъзойи баданини анчадан бери кемиради. Ундан ажралиб қолиб, сал қолди адо бўлишига. Мана, эрта-индин янги бошлиқ келади. Эшитишича, маданият бўлимида ишлаган Нодирхон ака эмиш. Ҳар қалай, танийди: Мулойим, ҳамма гапга ишонаверади. Ишқилиб энди Барчинойнинг битмаган ишлари қолмайди. Бу ёғи ўзига ҳам боғлиқ.

Орадан кўп ўтмай туман ижтимоий таъминот бўлимига бошлиқ бўлиб Нодирхон Одилхонов келди. У ишни аввало ходимларнинг шахсий варақасини титкилаш, иш кабинетини жиҳозлашдан бошлади. Кабинетда тошойна, диван пайдо бўлди. Барчинойни бошлиқ сиртдан биларди. Шу боис унинг хаттиҳаракатларини астойдил кузатди. Ахир мувонининг ким бўлишини билиши керак-ку! «Кўча-кўйда саломлашганда эътибор бермаган эканман. Бу аёл жуда меҳрибон, дилкаш экан-ку. Қизилгида ҳурлиқо бўлган бўлса керак-ов. Чеҳрасига ранг берганми, йўғ-е, нима деяпти? Ниман бўпти, қорамағиздa». Бошлиқ шу хаёл билан банд бўлганда хона эшигида Барчиной кўринди. Қўлида гулдон. Унда анвойи гуллар.

— Биласизми, Нодирхон ака, ойна олдида гул бўлгани маъқул. Худди биздагидек, ҳар хил рангдагиси керак сизга ҳам.

Жавоб шундай деб бошлиқ табиатан гулларни тўғридан ўтказмоқчи бўлди. Бошлиқ жилмайди:

— Кўнглимни топдингиз, гулларга хуштормам.

— У гулларни ҳидлади. Ҳиди йўқ. Аммо жуда гўзал эди улар. Уртадаги ранглиларидан олдин жавоб нукта қўйиди:

— Мен қоғозгулларни ёқтираман, доим...

— Ҳа, яшаворинг. Демоқчисиз, улар сўлимайди, умри узоқ бўлади, шундайми?

Нодирхон ака жавобга жуда «маъноли» қаради. Аёл юзи қизаргунини пайқамади. Унинг табиричи, бундай тоифадаги аёлларни бамисоли мушукдай силасанг бас. Барчиной миясида эса бошқа фикр: қайнотасининг ҳомийсини номига ўтказиш, бобойнинг, пенсиясини кўпайтириш. Яна галдагиси кўп. Фақат бу лақмани қўлга олса бас. Ботирхоннинг кавушини тўғрилатиши. Лобархонни ишга жойлаштириши аниқ. Бунинг устига пулга зор бўлмайди.

Бошлиқ ҳар гал иша келганда уни мувонини қулимсираб қарши олар, қабулга келувчилар билан ўриниб қолманг, ўзим эплайман дея мулозамат кўрсатарди. Бу раҳбарга ором берар, ўринбосарига бўлган ишончи, яқинлиги ошаверарди. Шундай бўлса ҳам кўпдан ўзини мувонин билан яқинлашиб бораётганини яширишга ҳаракат қиларди.

Бугун Одилхонов ишга анча эрта келди. Танишбилишларига қўнғироқ қилиб, анча кулишди. Столи устидаги ҳужжатларга имзо чекди. Бу орада Барчиной пайдо бўлди. Хонани атир ҳиди қоплади. Нодирхон ака очилиб кетган жувонга боқди. У йирик ҳоволқари устига ҳаворанг бўёқ тортган, галати йилтириб турган кўзлари сурмали, лаблари бамисоли чўғ эди. Бошидаги оқ чойшаб унинг рангини очган.

— Салом, Нодирхон ака! — Авлиннг галати оҳангдаги каломи бошлиқни ўзига келтириди чоғи, бирдан унга пешвоз чиқди. Барчинойнинг узатган қўлларини кафтига оларкан, қўшиб қўйди, «совуқ қотибсиз чоғи?»

— Ҳа, энди ишхона билан уйнинг ораси...

— Холмурoджонда хизмат машинаси бор-ку, ташлаб ўтса асакаси келадими? Ҳа, буни ҳам ўйлаб кўрамиз ҳали.

Нодирхон ака шундай фариштанинг қадрига етмаган нокас, демоқчи бўлди-ю, аммо тилини тийди. Сўнг сизга ҳарoратни мен бераман, деди шивирлаб. Аёл ялпайланиб, шундай турилишмасини курсалар гап бўлади, айниқса Ботирхон гапчи, дея ўзини четга олди. Аёл бошлиқ кўксига чуғ солганига амин бўлди. Одилхонов тезроқ тушлик бўлишини кутарди. Йўлини топди: Ҳаммани ташкилотларга жўнатди. Унгача шахсига — дўконга бориб келди. Юзага келган вазиятни Барчиной тушунди: Демак, бугун нияти амалга ошади!

Айтгани бўлди. Бу ҳам энди бошқаларбек гах дега кафтида турадиган, айтганини қиладиган бўлди. Фақат орага шайтон оралаши масаба бўлгани.

Аммо ҳар кун ҳам байрам булавермас экан. Буни қаранг, Ботиржоннинг кавушини энди тўғрилайман дейишганда навбатдаги «иши» устидан қоровул Соҳиб ота чиқиб қолса бўладими? Авращи, алдашли, пулиса қилишди, бўлмади. Бобой ёпиғлик қозон ёпиғлигича қолишига аниқ кафолат бермади. Фақат қайфе — сенинг сассиқ алафга, садқаи она кет-е, ифлос « деврди холос авлга. Чунки, Соҳиб ота Барчинойнинг найрангларини эшитган, оилали бузилмасин деб ҳеч кимга чурқ этмасди. Бунинг устига гумон ийманоган айирди кўрмасанг гапирма, дерди ўзига ўзи. Эртасига бобой чопонини елкасига ташлаганича чиқиб кетди. Одилхонов эса юрак ўйноғига дучор бўлганини кейин сезди. Барчиной ҳам қуни ишга бетоб бўлиб ёётган бошлиқ машинасида келар, сиртига асло сув оолмарди. Фақат қоғозгулга лик тўла гулдон энди бошқа бошлиқни кутарди...

Даврон БАҲРОНОВ.

Ҳар кимки ёмон бўлса, жазо топқусидир!

МОЛ АЧЧИҒИ

Йигирма етти яшар Баҳриддин Сатторов «Хайрондара» хўжалиги (Олтинсой тумани) аъзоси Обид Йўлдошев билан тил бириктириб, угрилик қилди. Тугилган акаси—Чоршанбининг булутдай бўлган хўкизини Сина қишлоғининг бозорида сотиб, пуллаб, фойдани чунтагига урди-да, ҳеч нарса билмагандай юраверди.

Тугишганининг молига хиёнат қилган шоввоз сувдан қуруқ чиқиб кетмади. Қилмишини бўйнига олди.

Мол аччиғи— жон аччиғи экан-да, Чоршанби укасини авф қилмади. Угрилар Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 169-модда 3-қисм «б» банди билан жазога тортилди.

Ҳаммадан ҳам ёраси янгиланган Мамасаид аканинг (Чоршанби ва Баҳриддинларнинг отаси) қадди дол бўлди. «Ярақи янгиланган» дегани-мизнинг боиси шуки, бундан икки йил аввал Баҳриддин отасининг молини ҳам ўғирлаган эди. Ота бечора ушанда ёпиғлик қозон ёпиғлигича йўсинида иш тутган экан.

Олимжон УСАНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Қандай яшаяпсан, ҳамқишлоқ?

«УЯЛМАСАНГ БИЛГАНИНГНИ ҚИЛ»

деган эканлар аввалги пайғамбарларимиз (3-мақола)

Шаҳарнинг серғалва, сертаъвозе ва бироз расмийроқ ҳаёти жонимга текканида қишлоқни соғинаман. Унинг тоғу тошлари, далаю даштлари, бир сўз билан айтганда кўз илғамас кенгликларига талпинаман. Содда-муғомбир, самимийлик билан қувлик, манманлик билан тўпорилик қон-қонига сингиб кетган ҳамқишлоқларимни қўмсайман! Уларнинг саломлари беғараз, ҳазиллари бегидир. Агар айбинг бўлса, «шу гапни айтсам хафа бўлармикан», деб ўтирмайдилар. Шартта юзингга айтади, қўяди. Уларни бир-бирига манфаат боғламайди. Аксинча, оқибат бирлаштиради. Энди айтинг-чи, шундай одамларни соғинмай, қўмсамай, уларга талпинмай бўларканми? Кўксимда ана шундай тийиқсиз соғинч бош кўтарганда «борэй», дейман-у, йўлга тушаман. Учтўрт кун тупроқ кўчаларни ялангоёқ кезиб, ҳамқишлоқ жўралар билан тонготар гурунглар қилиб юракнинг ҳовурини босгач, яна бўйинбоғ-у, ялтироқ туфлида расмий ва сертакаллуф ҳаётга қайтаман...

Бу гал...

Очиғи, бу гал на ўзимга, на соғиниб борганим ҳамқишлоқларимнинг ҳолига ачинишни билмадим. Келинг, сизга бир ҳангомани гапириб берай. Балки, фикримга қўшиларсиз, балки... хуллас, ихтиёр ўзингизда.

Туман марказидан қишлоққа кетиш учун йўл ёқасида турар эканман, таниш машина тўхтаганини сезмай қолибман. Шароф Рашидов номли жамоа хўжалигининг раиси Зуҳриддин Файзиев билан эски қадрдонмиз. У киши раис бўлган пайтларда мен кетмончи эдим. Халқни тушунадиган, халққа қайишадиган раҳбар. Раис билан қучоқлашиб кўришдик. Одатий ҳол-аҳвол сўрашишдан сўнг, машинага ўтирдик. Йўл-йўлакай суҳбат мавзуи қишлоқ ва қишлоқликлар, аниқроғи, бугуннинг долзарб муаммоси томорқага келиб тақалди.

— Нимасини айтасиз, — деди раис. — Деҳқоннинг тирикчилиги аввал ҳам томорқа билан эди, бугун ҳам. Уларга қўшимча томорқа берилиши эса айни муддао бўлди. Деҳқонларимиз ўтиш даври қийинчиликларини асосан ана шу томорқа ва қўшимча томорқаларида етиштирган ноз-неъматлари билан енгмоқда.

Бу йил ҳам далалардан ҳосил йиғиштирилгач, муҳтожларга томорқа ерлари тарқатдик. Шунда Қўнғиротда қизиқ воқеа бўлди. Қишлоқдаги баъзи одамлар ер ўлчовчимиздан томорқа нотўғри берилаётгани, раис келмасдан ҳеч кимга ер бермаслигини талаб қилибди. Нима ҳам дердик. Халқ талаби — ҳақ талаб деган гапга амал қилиб бордик. Буни қарангки халқнинг номидан (қачон уч-тўрт одам халқ бўлган) ҳақсиз талаб қўйилган экан. Ажрим қилишни қишлоқ аҳлининг ўзига, уларнинг оқсоқолларига қолдирдик... Ариза билан мурожаат қилганларга томорқа беришни ҳам баҳоргача кечиктирдик...

Тўғриси, раиснинг халқнинг ҳақсиз талаби ҳақидаги гапига тушунмадим. Манзилга етиб келганимиз учун раис билан хайрлашишга тўғри келди. Уйдагилар билан дийдорлашгач, кўчага чиқдим. Чорраҳада турган бир тўп ҳамқишлоқларим билан бориб кўришарканман, ҳали ҳам йўлда Зуҳриддин ака гапириб берган томорқа можароси хаёлимда эди. Буни қаранг-ки, улар ҳам шу мавзуда баҳслашиб турган эканлар. Уларнинг гурунгларига қулоқ тутарканман, ўқитувчи Бектош Болиевнинг фикрлари эътиборимни тортди:

— Майли, кеча томорқа олмаганлар, эртага, бўлмаса индин ўз ерига эга бўлади. Гап улар ҳақида эмас. Гап шу кичкинагина қишлоғимизда ҳам тарафкашлик пайдо бўлаётганлиги ҳақида. Мана Ботир бобонинг кенжасига томорқа мумкин эмас (Қишлоқнинг асосий аҳолиси колхозлаштириш даврида «Олтинсой» давлат хўжалиги ҳудудидан суғориладиган ерларни ўзлаштиришга сафарбар этилган.), деганларига нима дейсизлар? Ахир Ботир бобо ҳассага суяниб қолганига қадар шу қишлоқ даласида кетмон чопмаганми? Энди қариб, кучдан қолганида «Олтинсой»га кетсинми? Бу бориб турган ноҳақлик-ку. У ҳам алоҳида хўжалик. Ер солиғи тўлайди. Қолаверса, кенжаси ҳам уйланган. Алоҳида яшаш ҳуқуқига эга.

Энди қишлоқдан четга чиқиб ишлаётган ҳамқишлоқларимизга томорқа жойлари берилмасин, берилганлари қайтариб олинсин, деган талаб тўғрими? Нима, уларнинг ўқиганлари ёки бирор шаҳарга бориб ишлаётганлари айбми? Тўйимизу тобутимиз бир эл бўлсак-да, «фалончи далада кетмон чопмаганлиги учун томорқа берилмасин», деб ўтирсак. Бўлмаса болаларимизни ўқитмайлик. Кетмон чопиб юраверасинлар далада. Ўзимиз ҳам қишлоқдан чиқмай юраверайлик. Бир-биримизни орқаваротдан текшириб, энг алам қиладиган жойи, бошқа қишлоқликлар «фалончига ҳам ер беринглар» деб талашиб юрган бир пайтда, биз «фалончига нега ер берасан» деб юрганимиз. Уят ҳам керак-да, ахир одамга...

Яқин уч соатлик суҳбатдан англаганим шу бўлди-ки, қишлоқ аҳли томорқа берилишидан эмас, тарафкашликдан норози. Албатта жамоа хўжалигининг ҳам, энг асосийси давлатнинг қонунларидан четга чиқиб бўлмайди. Фақат энг қизиғи, «бунга ер бер, бунга ер берма», деб югуриб юрганларнинг ҳаммаси ўз томорқа ерларига эга, ҳаттоки раис бошчилигида ўтказилган йиғилишдан сўнг ўтказилган қайта ўлчашда айнан ўшаларнинг баъзиларида ортиқча ерлар борлиги ҳам аниқланган.

— Унда нега жанжал кўтаришади? — ҳайрон бўлиб сўрадим бригада бошлиғи Усмон Ўриновдан.

— Эй, — қўл силтади Усмон ака. — Ҳаммаси бекорчиликдан...

Қаранг-а, шу ерда қизиқ бир ҳақиқат дунёга келаркан: бекорчилик + майдалашиш = иғвогарлик. Иғвогарлик + жанжал = тарафкашлик. Тарафкашлик + маҳаллийчилик = ФОЖИА. Ҳа, айнан катта ҳарфлар билан ёзиладиган ФОЖИА ана шу нуқтада дунёга келади. Демак, бугун давлатимиз энг кўп азият чекаётган дард — маҳаллийчиликнинг бир учи бориб қишлоқлардаги тарафкашлик, уруғпарастликка бориб тақаларкан-да. Шоир ҳақ сўзни айтган экан: «Қачон халқ бўласан, эй, сен оломон», деб. Уни эшитадиганлар эса, тарафкашлик билан овора.

Ушбу битикларни қоғозга туширар эканман, хаёлимга шундай фикр келди. Ахир бир пайтлар қишлоқларда оқсоқоллар бўларди-ку. Йўқ, сиз ўйлаганчалик расмий бригадир, маҳаллақўм ёки фуқаролар йиғини раиси эмас. Том маънода эл иззатига сазовор бўлган, ёшлар ҳайиқадиган, катта ёшлилар ҳурматлайдиган нуроний отахонларни, кайвони онахонларни назарда тутяпман. Ахир улар эмасмиди нотўғри йўлга кириб кетаётган ёшларга насиҳат берадиган, керак бўлса танбеҳ бериб тўғри йўлга қайтарадиган чинорларимиз! Ахир улар эмасмиди аразлашиб қолган эр-хотинга турмуш ва рўзғор деган фандан дарс бериб яраштириб қўядиган таянч тоғларимиз? Ёки жанжаллашиб қолган қўшниларни яраштириб, жанжал ҳар жойдан хайру баракани қочириши ҳақида бизга ўгит берадиган табаррук устозларимиз? Қани улар? Наҳотки, эл орасида шундай ҳурмат-эътиборли оқсоқолларимиз камайиб кетган бўлса?

— Йўқ, — дейди қўнғиротлик журналист Худоёр Каримов. — Фикрингга қўшилмайман. Оқсоқоллар бор. Бўлганида ҳам изларини кўзимизга суртиб, этакларини тавоф қилишга арзигулик ҳурматли отахон, онахонларимиз бор. Фақат уларни эшитадиган, уларга қулоқ соладиганлар кам. Биз ҳаммамиз «ақл»ли бўлиб кетганмиз. Болаларимизни ҳам ўзимиздай «ақл»ли қилиб тарбиялашга ҳаракат қиляпмиз, холос. Авваллари бизни қишлоқдаги хоҳлаган кекса терғаши, иш буюриши, керак бўлса урушиб-сўкиши мумкин эди. Бугун бировнинг боласини терғаб кўрчи? (Иш буюриш ҳақида ўйламай қўя қол). Ўша куниёқ боласини етаклаб ё отаси, ё онаси келиб бошингда ёнғоқ чақади. Боласини тўғри йўлга қайтармоқчи бўлганинг ҳақида тушунтириб овора ҳам бўлиб ўтирма, фойдаси йўқ. Эшитадиган жавобинг аниқ: «Сен ўзингникиларни эпла, меникига ишинг бўлмасин!» Мана бизнинг энг оғриқ нуқтамиз қаерда.

Ҳамкасбимизнинг сўзларини тинглар эканман, ёдимга яқинда ўқиган ҳадислардан бири тушди. «Уялмасанг билганингни қил. Аввалги пайғамбарларимизнинг сўзларидан» дейилганди унда. Назаримда биз ҳам уялмай қўйганга ўхшаймиз...

Шаҳарга қайтиб келдиму бу гал қишлоқдан эзилиб, толиқиб қайтганимни ҳис қилдим. Рости, ҳамқишлоқларимдан хафа бўлишнида, уларга ачинишни-да, билмадим. Билганим: менинг содда-муғомбир, самимий-тўпори ҳамқишлоқларим айбдор эмас-ку бўлиб ўтган кўнгил хираликларга. Демоқчи бўлганим: шоли курмаксиз бўлмайди. Курмак эса, ҳар қанча ҳаракат қилмасин гуруч бўлолмайди. Аниқроқ қилиб айтганда ошдан чиққан бир-икки тош ошнинг қадрини ерга уролмайди!

Ислом ХАМРО,
«Ўзбекистон овози» махсус мухбири.

Жаҳон матбуоти саҳифаларида

«ДЕЙЛИ ТЕЛЕГРАФ»

Британиянинг «Дейли Телеграф» газетаси сиёсий шарҳловчиси Борис Ельциннинг янги хасталиги муносабати билан Россияда юз берган вазиятга баҳо беради. Ҳозирги пайтда Россияда Ельцинга астойдил ишонувчи бирон бир сиёсатчи топилмаса керак. Ельциннинг даври ўз якунига етмоқда. Мақола муаллифининг ҳисоблашича, беркиниб ётган «айиқ» мамлакатни узоқ бошқара олмайди. Демак, яқин келажакда Россияда янги президент сайловлари бўлиб ўтади. Бироқ, — деб ёзади шарҳловчи, — Россия давлати янги раҳбарни сайлашда катта қийинчиликларга дучор бўлади. Гап шундаки, бугунги кунда мамлакатда халқни ўйлайдиган бирон бир ҳақиқий сиёсатчи йўқ.

«САНДИ ТАЙМС»

Ушбу газетанинг ёзишича, АҚШ Президенти Билл Клинтон ҳамиша дунёни ўзгартиришга интилувчи киши сифатида тарихга киради. Мақола муаллифининг айтишига кўра у бу ниятига тўла етган. Бунда Клинтоннинг «Бутун дунёга тинчлик» деган шиори катта аҳамиятга эга бўлди. Мақола муаллифининг фикрича АҚШнинг ҳозирги Президентини «Халқаро тинчлик ўрнатувчи» дейиш мумкин. Яқин Шарқдаги вазиятни юмшатиш, Россия ва Хитойдаги воқеаларни кузатиш бунга асос беради. Президент айниқса НАТОни Шарққа томон янада кенгайтиришга катта аҳамият бераётир. Бироқ, бунда фақат Клинтон эмас, балки Президент маъмурияти катта ишларни бажаряпти.

«ЧИКАГО ТРИБЬЮН»

Америкада чиқадиган ушбу газета инсон фақат бойликка эришиш билан мукаммал бўлиб қолмайди, деб ҳисоблайди. Биринчи навбатда хизматкор билан муомалани билиш зарур. Ивор Спенсер мактабида бой ота-оналарнинг болалари ана шунга ўргатилмоқда. Ўқиш дастурига миллионерларнинг фарзандларида қалбига хизматкорларга ва уларнинг оғир меҳнатига ҳурмат руҳи сингдирилаётир. Бунинг учун ушбу мактабнинг ўқувчилари бой кишиларнинг хонадонларида уй хизматчиси бўлиб ишлайдилар. Бу тарбияда катта аҳамиятга эга. Мактабда бир кун таълим олиш учун 2400 фунт стерлинг тўлаш керак. Бироқ мақола муаллифининг фикрича, яхши инсон бўлиш учун бу унчалик қиммат эмас.

«ДЕТРОЙТ НЬЮС»

Америкада чиқадиган ушбу газета агар сиз ўзингизга тўқ бўлсангиз, келажак ҳақида қайғуришингизга тўғри келмаса, энг муҳими, яхши мутахассис бўлиб, йирик фирмада ишласангиз, бемалол фарзанд кўраверишингиз мумкин, деб ҳисоблайди. Сизнинг фарзандингиз ишсиз бўлиб қолиш у ёқда турсин, ҳатто сизнинг ишингизни давом эттириши мумкин. Агар сиз ўқишни яхши кўрмасангиз фарзандингиз буни ҳам мерос қилиб олади. Олимларнинг исботлашича, наслга фаровонлик ота-онадан ўтар экан. Демак, ота-оналар янгиликка қанча кўп интилишса, фарзандлари ҳам шунга яраша доно бўлар экан, деб ҳисоблайди «Детройт Ньюс».

БУГУНГИ ҚУВА

Жаннатмакон диёрим

Қувадаги уйимиз «Бўстон» жамоа хўжалигининг биринчи бригадаси пахта далаларига туташган. Долзарб пайтларда тракторчи йигитнинг тун бўйи ухламай ишлаганини кўраман. Ҳамма ширин уйқуда, лекин ўша йигит бедор...

Зеро, мустақиллигимиз бугун ҳар бир шахснинг ана шундай юксак онг, мустаҳкам эътиқод билан яшаб, ишлашини талаб қиляпти. Ҳа, агар Қува мебелчиларининг раҳбари Мусажон Исмоилов бугун бутун вужудини янгилик излашга, дунё тадбиркорларининг иш тутумини ўрганишга сафарбар этмаса, «борса-келмас» жойлардан ҳам хом ашё топиб келмаса — Қува мебеллари жаҳон бозоридан жой олармиди?! Миллионер корхона аталиб, унинг ранго-ранг мебеллари минглаб идоралару хонадонлар безагига айланармиди? Бу машҳур мебеллардан тушган бақувват сармоя эса қуваликлар корига ярай олармиди?

Агар «Иброҳимбек» ҳиссадорлик жамияти раиси — ишчан, жиддий раҳбар Миродилжон Ҳайдаров бугун қаловини топиб, минг бир хил маҳсулот (болалар кийимидан тортиб гиламгача деҳқон коржомасигача) ишлаб чиқаришни йўлга қўймаганида ўнлаб болалар муассасалари-ю корхоналарга, Қува тумани газетасининг узлуксиз чоп этилишдек савобли ишларга ҳомийлик қила олармиди?!

Ҳусни-латофати ўзига ярашган, дилбар аёл Оминахон Исроилова ўн йилдан ортиқроқ вақтдан бери Обидов номидаги жамоа хўжалигини бошқаради. Қуш тинса тинади, у тинмайди. Пахта, мева, сабзавот, чорва маҳсулотлари етиштиришга ғайрат билан раҳбарлик қилади. Етим-есирнинг, бева-бечоранинг пешонасини силайди. Одамлар қалбига яхшилик уруғларини сочади. Қурилишларга бош бўлади...

Қуванинг тантилиги, Қуванинг ўзига хослиги яна шундаки, бу ерда анор экилмайдиган ҳовлининг ўзи йўқ. Анор етиштирмайдиган деҳқон топилмайди. Бу ерда махсус «Анор» жамоа хўжалиги бор. Қува аноридан дунёнинг ўнлаб мамлакатлари аҳолиси тотиб кўрган десам муболаға бўлмас.

Ўнлаб корхоналар қатори қандолат фабрикаси бор. Консерва заводи, ун комбинати республикага машҳур. Яна бу ерда «Язекс» корпорацияси билан ҳамкорликда тўқимачилик комбинати қуриляпти. Ҳадемай икки минг қувалик бу ерга ишга кириб, Қува пахтасидан ранго-ранг матолар тўқиб чиқарадилар.

Қуванинг пахтаси, меваси, дони, пилласи, ва чорва маҳсулотларини санасам вақтингизни оламан.

Дарвоқе, Қува бугун ё кеча машҳур бўлган эмас. Эрамизнинг биринчи асрларидаёқ Қува нуфузли диёр бўлган. Қуванинг мудофаа деворлари, танга зарб этадиган устахонаси, рўзғор асбоблари ишлаб чиқариладиган хумдонлари бўлган экан. Тарихчиларнинг айтишича, қуваликлар кўтарган исён араб лашкарбошисини шу ерда тўхтаб қолишга мажбур қилган экан. Қадимшунос олим А. Абдураззоқов Қувада топилган VI асрга оид шиша қадаҳларининг ниҳоятда дид билан, бежирим, пишиқ-пухта ишланганини ҳикоя қилади.

Ана, кўрдингизми, қуваликлар қадимдан тадбиркор, қадимдан талантли ва айни пайтда ватанпарвар бўлганлар. Демак, Мусажон Шербўтаевлар, Таваккал Қодировлар, Иброҳим Раҳим ва Урайим Каримовлар ана шуларнинг авлодлари десак муболаға эмас.

Шербўтаев кўп йиллар Қувани бошқариб, ўнлаб қурилишлар қилди, юзлаб мутахассислар етиштирди. У танти, мулойим, бағри кенг инсон эди. Таваккал Қодировнинг мумтоз қўшиқлари эса Қувадан ошиб, бутун Турон бўйлаб таралди, Иброҳим Раҳим Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Урайим Каримов эса Қувада юзлаб савдо нуқталарини, муҳташам бозорни қурдирган, жуда кўп хайрли ишларга ҳомийлик қилган мўътабар инсон.

Ўзи кўп йиллар бошқармага жамоа хўжалигига ҳаётлик пайтидаёқ номи қўйилган табаррук пахтакор Мирзамаҳмуд Абдураззоқов ҳам қувалик деган номни улуғлади. Урушдан кейинги қийин йилларда Қува қишлоқларини электрлаштиришга 400 минг сўмлик маблағ ўтказган. Ўша кезларда ҳам унинг катта хўжалиги омборида буғдойи, гуручи бўлган экану Усмон Юсупов буни кўриб, раисга офаринлар айтган ва яна қанчадан-қанча совға-саломлар юборган экан деҳқонлар учун.

Бугун туман ҳокими Муҳаммаджон Носиров ҳар қандай мажлисда Қуванинг ана шу каби юзлаб устунлари ҳақида ифтихор билан сўзлайди.

Муҳаммаджон ака маънавияти бой, ўқимишли раҳбар. Шунинг учун ҳам Қувадан чиққан шоирлару санъаткорлар номини санаганда тўлқинланиб нақ ўзи шоир бўлиб кетади.

— Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳим Қувадан чиққан. Мана бизнинг қувалик хонанда Абдулҳай Каримов республикада хизмат кўрсатган артист унвонини олди. Санъат усталари Абдухошим Исмоилов, Нуриддин Ҳайдаров, Султонали Манноповлар Қувадан чиққан... «Анор» ансамблимиз санъати ҳаммамизга манзур... — деб қатор номларни санаб кетади. У ёзувчи Иброҳим Раҳимнинг 80 йиллик юбилейи кунлари Қувада катта тўй қилиб берди. Қувалик шоиралар Зуҳра Алиева, Маҳпиратхон Абдураҳмоноваларнинг ижодий кечалари ўтказилди. Раҳматли шоир Шокирхон Ҳакимийнинг хотира кунларини уюштиришга ўзи бош бўлди.

Ҳоким ҳали қарасангиз 70 ёшли фахрийларни тўплаб ош берган, ҳали қарасангиз турли байрамлару маросимларда халқ билан бирга бўлиб, кам таъминланган оилалар ҳолидан хабар олган ҳолатида кўп кўраман.

Ҳа, Қувада яхшилар кўп. Юрагида ўти бор, шуури Ватанга муҳаббат туйғулари билан тўлиб-тошган инсонлар кўп. Улар Қувани янада машҳур қилиб юборадилар, деб ишонаман.

Санъат МАҲМУДОВА.

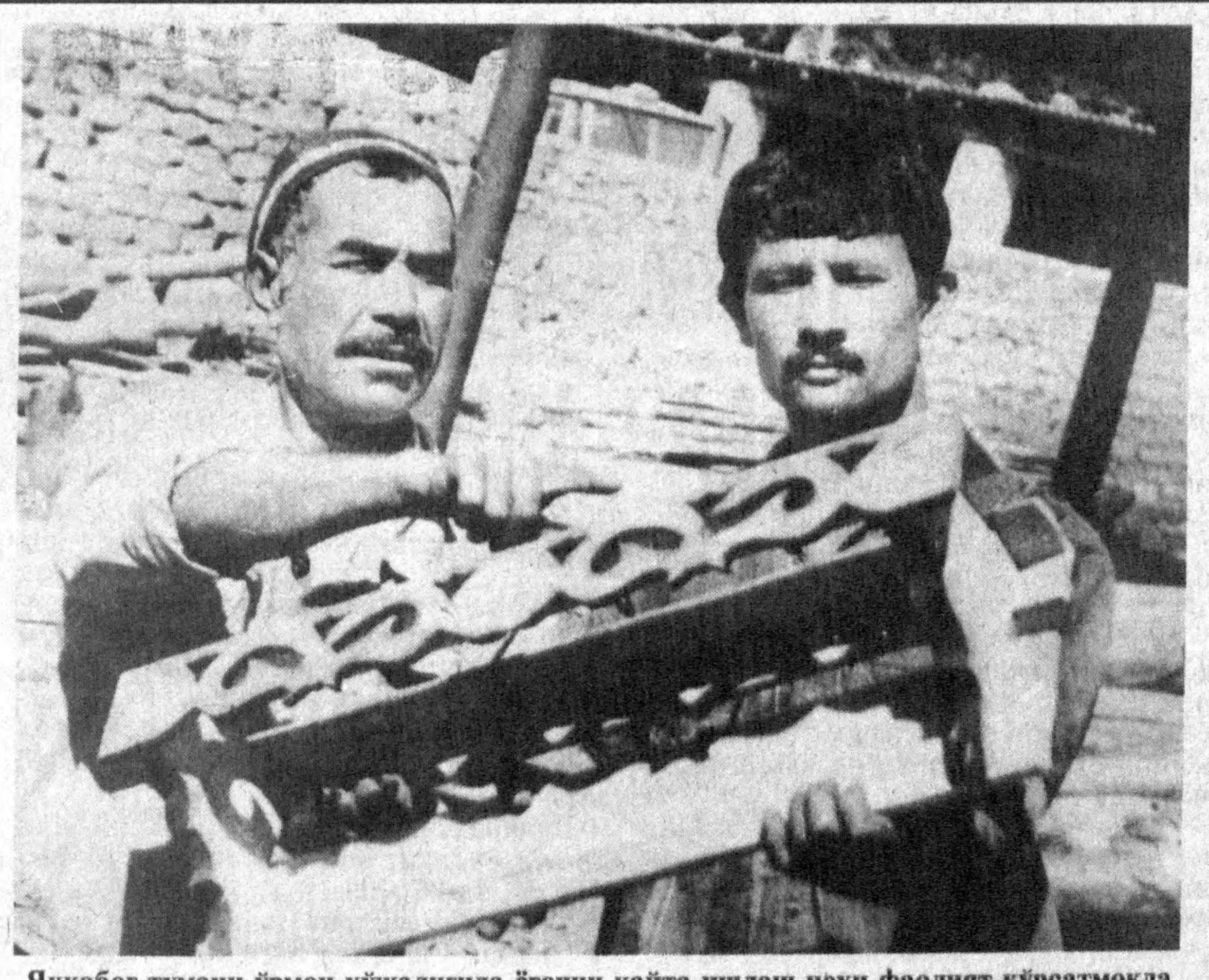

Яккабоғ тумани ўрмон хўжалигида ёғочни қайта ишлаш цехи фаолият кўрсатмоқда.
СУРАТДА: Рустам Тоғаев билан Ёқуб Йўлдошев маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.
Эргаш ҚУЛМУРОДОВ олган сурат.

INTERNET UZ INFOCENTRE -ON-LINE PAK

УМУМХАЛҚ МОТАМИ КУНИ НИШОНЛАНДИ

Бокуда кеча умумхалқ мотами куни нишонланди. 1990 йил 20 январга ўтар кечаси Совет Армияси қисмлари гўёки Совет ҳокимиятини ҳимоя қилиш учун Бокуга киритилган эди. Ўша куни коммунистик раҳбарларнинг истеъфога чиқишини талаб қилган намойишчилар билан тўқнашувларда оддий халқ вакилларидан 131 киши ҳалок бўлиб, 800 га яқин киши ярадор бўлганди.

БИЛЛ КЛИНТОН ҚАСАМЁД ҚИЛДИ

Америка пойтахтининг Капитолия биносида кеча Билл Клинтон иккинчи бор президентлик қасамёди учун олиб келинди. Маҳаллий вақт билан куннинг қоқ ярмида у навбатдаги тўрт йил муддатга давлат раҳбари вазифасини бажаришга киришди. АҚШ Президентини иккинчи қайта инаугурация қилиш билан боғлиқ байрам тадбирлари якшанба куни улкан дипломатик қабул билан бошланган эди.

ЎЗАРО АЛОҚАЛАР МАСАЛАСИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Москвага келган НАТО Бош котиби Хавьер Солана Россия ташқи ишлар вазирининг Москва атрофидаги боғларидан бирида Евгений Примаков билан учрашди ва беш соат давомида Шимолий Атлантика Альянси билан Россия Федерацияси ўртасидаги ўзаро муносабатлардаги муаммоларни муҳокама қилишди, Солана Россия ўртасидаги муносабатларда. Хартия ишлаб чиқиш ва уни қабул қилишни кўзда тутганди. Бундан ташқари Москва учрашувида НАТОни кенгайтириш муаммолари ҳам муҳокама қилинди.

АМЕРИКАНИНГ 41- ПРЕЗИДЕНТИ

Маълумки, 1996 йилнинг 5 ноябрь куни Америка Қўшма Штатларида навбатдаги Президент сайлови ўтказилиб, ҳозирги Президент, демократлар вакили Билл Клинтон ғолиб чиқди. Бу кейинги 50 йилдан кўпроқ ўтган вақт ичида, яъни Президент Ф.Рузвельтдан сўнг, демократлар партияси вакилларининг биринчи марта иккинчи муддатга сайланиши бўлиб, Б.Клинтон шу йил 20 январь куни қасамёд (инаугурация) қилиб, иккинчи муддатга ўз ваколатини бажаришга киришди.

Шу муносабат билан Америка Президентлиги тарихи, уларнинг айримларининг ҳаёти тўғрисида, биз яқинда бир ойдан кўпроқ муддатда АҚШда бўлганимизда ўрганган баъзи масалалар газетхонларимизни бефарқ қолдирмайди, деб ўйлаймиз.

Шимолий Америкада 1775-1783 йилларда бўлиб ўтган халқ озодлиги ҳаракатларидан сўнг мустақиллик қўлга киритилиб, географик жиҳатдан турли ҳудудларга бўлинган 13 та штат ягона, федерация давлатига бирлашади ва Америка Қўшма Штатларини ташкил қилади. Ана шу Штатларни бирлаштириб туриш ва уларни бошқариш учун кучли ижро ҳокимиятига зарурат сезилади ва шу туфайли мамлакатда Президентлик бошқаруви жорий қилинади.

1787 йилда қабул қилинган ва йигирмадан ортиқроқ ўзгаришлар билан ҳозиргача ҳаракат қилаётган Америка Қўшма Штатларининг Конституциясига мувофиқ Америка Президенти ҳар тўрт йилда, ноябрнинг биринчи сешанбасида бўладиган сайловда сайланади ва ғолиб чиққан номзод кейинги йилнинг 20 январидан бошлаб ўз ваколатини бажаришга киришади. Сайловдан 20 январгача бўлган вақт ғолиб чиққан Президентга янги ҳукуматни тузиш ва ўз фаолиятини бошлашга етарлича тайёргарлик кўриш учун берилади.

Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, Америкада Президент сайловида ғолиб чиқиш учун, жуда кўп давлатлар, шу жумладан бизнинг қонунларимизда ҳам белгиланганидек, умумий сайловчиларнинг 50 фоиздан кўпроқ овозини олиш шарт эмас, сайловда қатнашган сайловчиларнинг оддий кўпчилик овозини олган номзод сайланган ҳисобланади. Масалан, ўтган йилги сайловда Билл Клинтон мамлакатдаги 200 миллиондан ортиқроқ сайловчилардан жами 45,6 миллион сайловчилар овозини олиб ғолиб чиқди. (Унинг рақиблари Доул-37,8 ва Росс Перо-7,8 миллион овоз олди).

Америка Қўшма Штатларида Президент сайлови биринчи марта 1788 йил ноябрь ойида ўтказилиб, унда Америка инқилоби ва мустақиллик учун кураш ҳаракатининг қаҳрамонларидан, мамлакат пойтахти гўзал Вашингтон шаҳрининг асосчиларидан бири, генерал Жорж Вашингтон ғолиб чиқади ва Американинг биринчи Президенти этиб сайланиб, 1789 йил 20 январдан ўз ваколатини бажаришга киришади. У иккинчи сайловда ҳам ғолиб чиқиб, 1797 йил январь ойигача АҚШни бошқаради.

Америка қонунларига мувофиқ ҳар бир фуқаро фақат икки марта Президент этиб сайланиши мумкин. Шунга мувофиқ Ж. Вашингтон 1796 йил бўлиб ўтган учинчи президент сайловига ўз номзодини қўймади.

Шундай қилиб, Америка Қўшма Штатлари президентлиги 200 йилдан кўпроқ тарихга эга бўлиб, ана шу даврда Америкада 40 киши президентлик лавозимини эгаллаган, Билл Клинтон АҚШнинг 41-Президенти ҳисобланади. Албатта, Америка Қўшма Штатлари тарихида уларнинг ҳар бирининг ўзига хос ўрни ва роли бўлиб, ҳар бири давлат раҳбари сифатида мамлакатни ривожлантиришда, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, демократик тамойилларни вужудга келтиришда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келган. Шунинг учун ҳам уларнинг барчасининг номини ҳар бир американлик ҳурмат билан эсга олади ва эъзозлайди.

Дарвоқе, қонунга мувофиқ Президент қасамёди (инаугурация) 20 январь куннинг ярмида АҚШ Сенати (Капитолия) ёнидаги мармар тошлар тўшалган баланд супада амалга оширилади. Бунинг учун Президент маҳаллий вақт билан эрталаб соат 10.00 ларда ўз қароргоҳи — Оқ уйдан рафиқаси ва бошқа яқинлари билан чиқиб, Пансилвания кўчаси бўйлаб, яёв Капитолия томон юради ва бир мил (1 км 600 метр)лик ушбу масофани босиб ўтиб, белгиланган жойда Америка Қўшма Штатлари Олий Суди Раиси ва бошқа қатнашчилар иштирокида тантанали равишда қасамёд қилади ҳамда тантаналардан сўнг келган йўлидан яёв Оқ уйга қайтиб бориб, шу дақиқадан бошлаб амалда Президент ваколатини бажаришга киришади.

Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, ўрнатилган қоидага кўра инаугурация (қасамёд) давомида Президент бош кийим ҳамда устки, қалин кийимлар (пальто,плаш) киймаслиги, балки енгил кийимда қасамёд қилиши керак. Ана шу қоида туфайли баъзи Президентлар ҳаётида кўнгилсиз воқеалар бўлганлиги ҳам тарихдан маълум. Масалан, 1880 йил ноябрь ойида бўлган сайловда АҚШнинг 20-Президенти этиб сайланган Гарфельд 1881 йил 20 январда куннинг жуда совуқлиги туфайли, инаугурация пайтида енгил кийинганлиги учун қаттиқ шамоллаб қолади ва орадан кўп ўтмай вафот этади...

Сўраган эдингиз

1962 йилда Америка Қўшма Штатларида мактаб (коллеж) ўқувчилари ўртасида футбол бўйича мамлакат биринчилиги ўтказилиб, ҳал қилувчи финал ўйини Вашингтон ўйингоҳларидан бирида бўлиб ўтади. Ана шу ҳал қилувчи ўйинда АҚШ Президенти Ж. Кеннеди қатнашиб, кўп минг кишилик томошабинлар, фото ва телемухбирлар иштирокида ғолиб жамоанинг 16 ёшли сардорига тантанали равишда кубок топширади.

Президент Ж. Кеннедининг ғолиб жамоа сардорини қўлини қисиб, ютуқ билан қизғин табриклаётганлиги тўғрисидаги сурат дарҳол кўпчилик газета саҳифаларида эълон қилинади ва телевидениеда кўрсатилади. Лекин, ушбу суратда Америка халқи ҳурматига сазовор бўладиган икки Президент қўл ушлашиб турганлиги тўғрисидаги фикр у пайтда ҳеч кимнинг хаёлига ҳам келмаганди. Чунки, Президент Ж. Кеннедидан ғолиблик табригини қабул қилиб олаётган футбол жамоаси сардори ҳозирги Президент Билл Клинтон эди...

Мирза ТУРСУНОВ.

ХОИНЛАРГА ШАФҚАТ ЙЎҚ

Триполи. *Ливия қуролли кучлари сафида хизмат қилаётган 6 нафар зобит Америка Қўшма Штатлари фойдасига жосуслик қилгани учун ҳибсга олинди. Улар «АҚШ махсус хизмати ходимларига махфий ахборотларни етказиб бериш ҳамда Ливия давлати хавфсизлигига путур етказганликда» айбланмоқда.*

Ливия ҳарбий трибунали жосусларни олий жазога ҳукм қилди. Ҳарбий суд маҳкамаси ҳукмига биноан, зобитларнинг 4 нафари отилади, қолган икки зобит эса осиб ўлдирилади.

Тергов давомида мазкур олти жосусдан ташқари яна икки ҳарбий ва олти нафар фуқаро ҳам ҳибсга олиниб, турли жазоларга ҳукм этилди.

«ШАРҚ ЗИЁКОРИ»ГА МАРҲАМАТ!

Миллий маданиятимизни, маърифатимизни янада ривожлантириш йўлида «Шарқ» нашриёт матбаа концерни яна бир эзгу ишни амалга оширди. Кеча пойтахтимизнинг гавжум маконларидан бири — «Правда Востока» кўчасида «Шарқ зиёкори» китоб дўконининг очилиши бунга яққол мисолдир. Концерннинг умумий мажмуига туташиб кетган бу даргоҳда «Шарқ» китоблари дастлаб шу ерда сотилади. Ҳозирданоқ пештахталар янги чоп этилган асарлар билан тўлган.

Концерн бош директори Ислом Шоғуломов ушбу маросимни очар экан шундай деди: —«Аввало, мен барча китобхонларни мана шундай зиё сарчашмаси бўлган дўконнинг очилиши билан қутлайман. — Бундан кейин китобхонларимизнинг таклиф ва истакларини инобатга олган ҳолда асарлар чоп этамиз. Бу бизнинг дастлабки эзгу қадамимиздир. Келажакда бошқа жойларда ҳам ана шундай китоб дўконлари очиш ниятимиз бор. Қолаверса, Ҳамдўстлик ва хорижий мамлакатларда чоп этиладиган асарлар ҳам дўконимизда сотилади. Бунинг учун бизда барча имкониятлар бор». Шунингдек бу ерда мўйқалам усталари, халқ ҳунармандлари яратган асарлар савдоси ҳам йўлга қўйилган.

Суратларда: «Шарқ зиёкори»нинг очилиш маросимидан лавҳалар.

А. ГУБЕНКО олган суратлар.

«Шарқ зиёкори»нинг дастлабки харидори милиция подполковниги Алижон Муродов бўлди.

Абдумалик ҲАЙДАРОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Спорт

ЧИГИЛЁЗДИ МАШҚЛАР

Тошкентдаги республика олимпиада ўринбосарлари билим юртида енгил атлетика бўйича мавсумнинг дастлабки мусобақаси уюштирилди. Ўзига хос чигилёзди машқларида республика олий спорт маҳорати мактаблари талабалари чемпионлик учун баҳслашдилар. Мусобақада 120 спортчи иштирок этди. Мавсум бошидаёқ натижалар чакки бўлмади. Чунончи, Людмила Дмитриади 60 метрга югуришда спорт устаси талабига хос натижага эришди. Сергей Котэса ядро ирғитишда, Юрий Арестов 60 метрга тўсиқлар оша югуришда маҳорат кўрсатдилар.

ҚИЗЛАР БЎШ КЕЛИШМАДИ

Гонконгда теннис бўйича талабалар ўртасида Осиё чемпионати ўтказилди. Мусобақада тажрибали теннисчиларимиз иштирок этишмаганига қарамай, вакилларимиз маҳорат кўрсатишга ҳаракат қилишди. Жумладан, Абдулҳамид Маҳкамов катарлик Султон Ҳалфан ал-Алавиндан устун келди. Шунингдек, теннисчиларимиздан Наталя Никитина билан Ирина Ярикова ғалаба қозондилар. Умумжамоа ҳисобида қизларимиз тўртинчи, йигитлар бешинчи ўрин билан қаноатландилар.

Vatanni sevmak iymondandur!

O'ZBEKISTON OVOZI

O'zbekiston Xalq demokratik partiyasi gazetasi

1997 yil 21 yanvar, seshanba № 9 (22.094).

Gazeta 1918 yil 21 iyundan chiqa boshlagan

Беш кунлик дунё

ТАБАССУМ ҲАММАГА ЯРАШАДИ

Биз дўстмиз. Дугонам десам эриш туюлиши мумкин. Чунки у ҳали 16 ёшга ҳам тўлмаган. Ҳамиша маъюс юради. Беихтиёр юзига табассум югурса ҳам оҳудек ҳуркиб кетади. Ўзини ноқулай сезади.

Онаси — ўқимишли аёл. Дадаси — ҳуқуқшунос. Маҳаллада обрўли, ўзига тўқ хонадоннинг фарзанди бўлса... Бу қиз нимадан норози экан, нима етишмаскин унга, деб нуқул ажабланаман.

Авваллари: «Нодира, нега ҳеч кулмайсиз?» «Сизни ким хафа қилди?» деган саволларимга — «Ҳеч ўзим, чарчабман, шекилли...» ёки «Синфимизда жиндек келишмовчилик бўлувди» деб қўя қоларди. Кейинчалик аста-аста кўнглидагиларни тўкадиган бўлди.

— Уйимизда бегона одамга ўхшайман. Ўзимни ҳеч ота-онамнинг бағридагидек ҳис қилолмайман. Ойим мени сира «қизим» деб чақирмайдилар. Охирги марта қачон эркалатганлари, қачон яхши гаплашиб ўтирганимиз ҳам эсимда йўқ... Баъзан меҳмонлар ёнида: «Қизим, дастурхон ёз!» «Болам, уни обке, буни обке» деб қолсалар ҳам суюниб кетаман.

Ҳеч бунақа таъна кутмагандим...

— Нодира, аянгизни тушунинг. Илмий иш қилиш осонмас. Ҳуда-беҳудага хафа бўлиб ўзингизни ҳам, у кишини ҳам қийнаманг.

— Опа, шунақа дейсизу, ойим уришсалар, дадам қўшиладилар. Дадам мени койигудек бўлсалар аям ёнларида қувватлаб турадилар. Ҳақлигимни ҳам, ноҳақлигимни ҳам айтолмай гаранг бўлиб қоламан. Ҳатто кечирим сўрашга имкон беришмай уришишади. Тарафимни оладиган акам бўлмаса, опам бўлмаса... Нима қилай!

— Қизиқмисиз Нодира? Шунга ҳам хафа бўладими киши! Она бўлгандан кейин койийди, дашном беради. Агар билсангиз улар боласининг бошқалардан танбеҳ эшитиб изза бўлмасликлари учун ҳам шундай қилишади-да!

— Катта опам қазо қилганларидан кейин аям жуда асабий бўлиб қолганлар. Бирор синфдошим тўғриликча қўнғироқ қилса ҳам: «Ол! Сени эрларинг сўраяпти» деб трубкани беради. Дарс тайёрлаб ўтириб масалани ечолмай ўйланиб турсам: «Ҳа, муштдек бўлиб нимани хаёл сурасан? Ё эсираб қолдингми! Шу туришинг бўлса икки дунёда ўқишга киролмайсан!» деб бақириб берадилар. Дадамнинг, укаларимнинг ёнида жуда уялиб кетаман-да! Жаҳл қилиб овқат емай ётиб оламан. Йиғлаб-йиғлаб ухлаб қоламан. Ҳатто бир марта ўзимни ўлдирмоқчи ҳам бўлганман...

Йўқ. Бўлди! Унақа совуқ гапларни бошқа гапирманг.

Нодиранинг сўнгги жумласидан сесканиб кетдим. Қизчанинг қиёфасидаги маҳзунлик менинг бутун вужудимга кўчгандек бўлди. Ҳаяжонли овоздан ўзимга келаман:

— Биласизми, опа! Мен уйда мустақил иш қилиш у ёқда турсин укаларим билан тўғриликча гаплашишга ҳам қўрқаман. Озгина тортишиб қолсак аям дарров: «Биттасининг бошига етдинг! Энди буниям адо қилмоқчимисан?» деб ўшқириб берадилар.

Дарвоқе, Нодиранинг Нафиса опаси бундан тўққиз йилча олдин қишлоққа борганларида анҳорга чўкиб ҳалок бўлганди. Нодира ўшанда 7-8 ёшли қизча эди. Наҳотки, Қурбоной опа шу фожианинг аламини қизидан олаётган бўлса, уни айбдор деб ўйласа!.. Ахир халқда: «Қирқ йил қирғин бўлса ҳам, ажали етмаган ўлмайди» деган нақл бор-ку!

Қизнинг сўзлари яна хаёлимни бузади:

— Бир гал ҳеч чидолмай, мен ҳам ўзимни сувга ташлайми, шунда қутуламанми десам, аям: «Биттанг ўлди-ўлмадим. Сен ўлсанг ҳам бир амаллаб кунимни кўрарман» дедилар...

— Э, қуйсангиз-чи, бунақа гапларни! Жаҳл чиққанда, куйганда кишининг тилидан ҳамма гап чиқиши мумкин. Одам яқин кишиларига нисбатан кечиримли бўлиши керак. Қурбоной опа сизларни жонидан ортиқ кўради. Қачон қараса, болаларим деб куйиб-пишиб юрганлари юрган. Ўз онасидан аразлаб, гина қилиб юриш яхшимас, Нодира!

— Билмадим, яхшиси, айтмасам бўлаÐкан. Мана сиз ҳам мендан дарров хафа бўлиб қолдингиз. Яқинда 16 га тўламан. 15 кунча олдин ошхона ивирсиб турган учун дадамнинг аччиғи чиқди. Шунда ойим: — «Қизингизга айтинг, бунақа ишларни» деб мени рўбарў қилдилар. Энди мактабдан келиб юз-қўлимни юваётгандим. Дадам шартта келиб, сочимни ғижимлаб туриб юзимга шундай қаттиқ тарсаки туширдилар. Ваннага ағдарилиб тушдим. Бошим деворга тегиб ғурра бўлди. Ҳали-ҳали оғрийди. Калтак еганимга эмас, ўшанда ойимнинг бир оғиз дадамга «қўйинг» демай индамай қараб турганлари алам қилди менга. Ўзлари ҳам ўтган йили ёзда «Хамир ёйишни билмайсан» деб ўқлов билан уриб бош бармоғимнинг суягини синдириб қўйгандилар

— Укаларингизни, синглингизни урмайдиларми?

Бу ноўрин савол оғзимдан қандай чиқиб кетганини ўзим ҳам сезмай қолдим.

— Урадилар, айниқса Нилуни.

— Сиз унинг ёнини олмайсизми?

— Илгарлари ўртага тушардим. Ҳозир йўқ. Ўзимни ҳам қўшиб уриб ташлайдилар. Тўғриси, калтак ейишдан беззиллаб қолганман.

Нодирага қарши гапиргим келмади. Очиғи, оиланинг яна бошқа: бундан ҳам нозикроқ, бундан ҳам қўрқинчлироқ сирлари очилиб кетишидан чўчидим. Лекин барибир суҳбатта шу ерда нуқта қўёлмасдим. Бир нима дейишим шарт эди.

— Нодира, сизга битта маслаҳат берсам: «хўп дейсизми?

— Майли, беринг!

— Сиз уйда кайфиятингизни кўтариб, қувноқроқ юришга ҳаракат қилинг! Айниқса, аянгиз ишдан келганларида кулиб, юзларидан ўпиб кутиб олинг! Чунки кайфият ниҳоятда юқумли ҳолат. Дарров одамдан одамга кўчади. Айниқса, яқин кишиларнинг кайфияти бирбирларига жуда тез юқади. Қолаверса, табассум ҳаммага ярашади. Қани, битта жилмайиб кўринг-чи!..

Нодира жилмайди. У шундай чиройли бўлиб кетдики, табассумнинг кучига яна бир бор тан бердим.

Ўша суҳбатдан сўнг Нодира билан қанча учрашган бўлсак-да, бояги мавзуга қайтмадик. Кино ҳақида, санъаткорлар ҳақида гаплашамиз. Синфдошлари, мактабидаги икир-чикирлар тўғрисида сўрайман. У илгарлари ҳазиллашсам тушунмасди. Ҳамма гапни киноя-кесатиқ деб қабул қилиб дарров аразлаб қоларди. Ҳозир ҳазил-мутойибаларимга ҳам бинойидек жавоб берадиган бўлиб қолган.

Ўзим Нодирага ҳаётнинг қизиқ ва гўзал томонлари ҳақида тўлиб-тошиб гапираману кўз олдимга Қурбоной опани келтираман. Она-бола ўртасидаги муносабатлар қандай кечаётганийкин деб ўйлайман. Бироқ қизнинг ярасини тирнаб қўйишидан қўрқиб тилимни тияман. Ҳеч нарса сўрамайман. Яқинда Нодиранинг ўзи ёрилиб қолди:

— Замира опа, ҳалиги гапингиз тўғри экан.

— Қайси гап?

— Яхши кайфият ҳам, ёмон кайфият ҳам юқумли бўлади, табассум ҳаммага ярашади, дегандингиз-ку? Ўша гап-да! Яхши кайфият билан уй йиғиштирсам, ниманидир хиргойи қилиб овқат пиширсам ё кир ювсам ойим хурсанд бўлиб кетадилар, укаларим ҳам. Анчадан бери жанжаллашмаяпмиз. Дадамнинг ҳам жаҳллари чиқмай қўйди. Ростдан ҳам, бир кишининг кайфияти уйдаги ҳамма одамларга таъсир қиларкан-а?..

Индамадим. Суҳбат мавзусини дарров бошқа ёққа бурдим. Ичимда: «Ишқилиб, кўз тегмасин, сизга!» деб қўйдим. Анча енгил тортдим.

Демак табассум, хушнуд муомала жаҳлнинг ҳам, ғазабнинг ҳам, ҳар қандай хунук муомала ва дағал муносабатларнинг ҳам йўлини тўсишга қодир. Унинг жодуси билан мушт бўлиб тугилган қўллар беихтиёр бўшашиб меҳрга, ширин сўзга, эркаланишга ташна қизалоқнинг елкаларини силаши мумкин.

Нодиранинг кулиб турган хотиржам чеҳрасига қараб туриб кўнглим тонгдай ёришди. Кимдир сенга астойдил ишонса, тингласа, маслаҳатларингта қулоқ солса ва улардан кутилган натижани ололса — қандай яхши!

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА.

Kunnoma

Yangiliklar, voqealar, xabarlar

MAORIF VA TIBBIYOTGA BAG`ISHLANDI

QASHQADARYO. Respublika Vazirlar Mahkamasining viloyatda o`tkazilgan qo`shma yig`ilishi xalq maorifi va tibbiyot muassasalari ishini takomillashtirishga bag`ishlandi. Qarshi tumanidagi Beshkent qishlog`ida 624 o`rinli maktab, Kitob tumanida 120 o`rinli shifoxonaning foydalanishga topshirilgani alohida ta`kidlandi. Viloyat sog`liqni saqlash boshqarmasi boshlig`i o`rinbosari Q. Abrayevning fikriga qaraganda, bu shifoxona alohida loyiha bo`yicha bunyod etilgan. Yig`ilishda respublika bosh vaziri o`rinbosari A. Azizxo`jayev va viloyat hokimi O. Parmonov qatnashdi.

Yunus UZOQOV.

RASSOM SOVG`ASI

TOSHKENT. O`zbekiston Davlat san`at muzeyida teatr rassomi Tat`yana Bruni ijodiga xos teatr liboslari ko`rgazmasi ochildi. 40 dan ziyod kiyim eskizlari tamoshabinlarda qiziqish uyg`otmoqda. Xususan "Aida", "Rigelitta", "Chio-Chio San", "Etik kiygan mushuk", "Karmen" kabi sahna asarlariga yaratilgan bunday eksponatlar ko`zga ko`rinarli joydan o`rin olgan.

Mahmud AHMEDOV.

OROLBO`YI EKOLOGIYASI

NUKUS. Orolbo`yi hududida ekologik holatni o`rganish, bartaraf etish va yoshlar tarbiyasiga bag`ishlangan konferensiya ko`pchilikda qisiqish uyg`otdi. Ekologik ofat, tabiiy resurslarni muhofaza qilish, ulardan rasamadi bilan foydalanish muammolari haqida qishloq xo`jalik fanlari doktori, professor M. Ibrohimov, "Ekologiya — inson hayotida muhim omil" haqida respublika Fanlar akademiyasi muxbir a`zosi professor J. Bozorboyev ma`ruza qildilar.

Beyimboy YESHIMBETOV.

«ЎЗЭЛЕКТРКАБЕЛСАВДО» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ

6 февраль куни соат 15.00 да Акционерлик жамияти биносида акционерларнинг умумий йиғилишини ўтказади.

Кун тартиби:

1. Акционерлик жамиятининг 1996 йилдаги фаолияти натижалари.
2. Тафтиш комиссиясининг 1996 йил баланси бўйича хулосаси.
3. 1996 йилги фойдани тақсимлаш тўғрисида.
4. 1997 йилги бизнес режасини тасдиқлаш.
5. Бошқа масалалар.

АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ БОШҚАРУВИ.

Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институти жамоаси Сирдарё филиали директори, Биология фанлари номзоди Қ. Ш. Шодмоновга онаси **МЕҲРИНИСА ая**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ДЎСТИМИЗ ХОТИРАСИ

Ҳеч ишонгинг келмайди. Куни кеча давраларга жон киритиб, одамларнинг қалбидан жой топган инсон бугун орамизда йўқ. Бешафқат ўлим ажойиб инсон, давримизнинг етук журналист ва таржимони Муҳиддин ЖАЛОЛОВни орамиздан олиб кетди.

Ҳа, Муҳиддин Жалолов оддий, дилкаш инсон эди. Ёшларнинг севимли устози сифатида обрў-эътибор қозонганди. У ажойиб мақолалар, лавҳалар, очерклар ёзиш билан бирга истеъдодли таржимон ҳам эди. Кўплаб йирик-йирик бадиий, публицистик ва сиёсий асарларни ўзбек тилига ўгириб, кенг китобхонлар оммасининг ҳурматини қозонганди.

Муҳиддин Жалолов 1929 йилда Қўқон шаҳрида туғилди. 1954 йилда эса Тошкент давлат университетида янги очилган журналистика факультетининг дастлабки битирувчиларидан бири бўлди. Тез орада уни мамлакатимизда чиқадиган йирик журналлардан бирига таклиф этишди. Ушбу журналда салкам 10 йил меҳнат қилгач, уни «Совет Ўзбекистони» (ҳозирги «Ўзбекистон овози») газетасига таклиф этишди. М. Жалолов аввал газетанинг фан, мактаблар ва олий ўқув юртлари бўлимига раҳбарлик қилди. Кейин эса масъул котиб лавозимига кўтарилди. 1969 йилда эса газетанинг ташвиқот тарғибот бўлимига раҳбарлик қилди.

Муҳиддин Жалолов 1989 йилдан Ўзбекистон Вазирлар Кенгаши идорасида бош мутахассис лавозимида меҳнат қилди.

Муҳиддин Жалолов бутун ҳаёти давомида қаерда ишламасин, ҳамиша халққа, жамиятга ҳалол хизмат қилишга интилди. Самимий, дилкаш, ажойиб дўстимиз хотираси уни билган ва уни танийдиган инсонларнинг қалбида узоқ вақт сақланади.

БИР ГУРУҲ ЎРТОҚЛАРИ.

ТАШКИЛОТ

Тошкент шаҳридаги омборхонадан Ғарбий Европа мамлакатларида ишлаб чиқарилган олий навли, сифатли, экологик жиҳатдан тоза виноларни ва бошқа ичимликларни

СОТАДИ

Тўлов усули турлича.

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, Фурқат кўчаси, 1-уй. («Халқлар Дўстлиги» метроси қаршисида жойлашган).

Маълумот учун телефонлар: 45-55-65, 45-70-65.

«АКАТЭКС ТЕКСТИЛЬ САНОАТ ВА ТИЖОРАТ ЛТД»

Ўзбек — турк қўшма корхонаси полипропилен ун қопларини ҳамда тегирмон валларини пул ўтказиш йўли орқали

СОТАДИ

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, Асака кўчаси, 52. НПО «Технолог» биносининг 4-қаватида (3-ун заводининг ёнида). Тел: 68-77-36.

Диққат!

ИМТИЁЗЛИ РЕКЛАМА

"Осиё бозори"

маҳаллий товар ишлаб чиқарувчиларнинг реклама ва эълонларини

30%

арзон нархларда чоп этади.

Бизга қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилинг: (3712) 33-79-14, 33-47-80. Факс: (3712) 33-54-55.

Бош муҳаррир
Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати

Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Одилжон ОЛИМЖОНОВ, Ислом ШОҒУЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Аслиддин БОЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Осиё бозори» учун масъул), Владимир ЧЕБОТИН (бош муҳаррир ўринбосари — «Голос Узбекистана»), Алимқул СУЛТОНОВ (масъул котиб — «Ўзбекистон овози»), Александр ТЮРИКОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

ГОЛОС УЗБЕКИСТАНА

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

БЎЛИМЛАР:

Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 33-07-20, 36-33-40.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 33-11-49, 36-54-06.
Иқтисодиёт — 33-21-43, 36-57-22.
Фан ва маданият — 33-07-20, 36-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 33-76-04.
Ахборот ва спорт — 33-12-56, 36-55-16.
Халқаро ҳаёт — 33-20-36.
Саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 33-07-20.
Реклама ва эълонлар — 33-38-55, 33-47-80. факс — 33-54-55.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда —	24-16-48;
Бухорода —	3-54-87;
Гулистонда —	25-16-22;
Жиззахда —	3-31-86;
Навоийда —	3-39-20;
Наманганда —	6-43-43;
Нукусда —	7-58-83;
Самарқандда —	35-22-90;
Тошкентда —	33-12-56;
Урганчда —	6-51-35;
Фарғонада —	22-36-78;
Қаршида —	3-25-79;
Қумқўрғонда —	5-26-24.

МАНЗИЛИМИЗ:

700000, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.

Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир Қ. ЭШМАТОВ, навбатчи О.БЕКМУРОДОВА.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №00120

Газета офсет усулида А—2 форматида 28.931 нусхада босилди

Ҳажми 2 босма табоқ

«Ўзбекистон овози» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Г — 03

Босишга топшириш вақти – 21.00. Топширилди – 21.00.

1 2 3 4 5 6.

СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА